

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียน หมู่ที่ 6

นายประทวน กลิ่นโต

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

ประหวาน กลิ่นโต : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
หมู่บ้านป่าตะเคียน หมู่ที่ 6

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.ธีระสุต สุขก้านนิค

การทำสารนิพนธ์ ฉบับนี้ ได้นำรูปแบบการประเมินแบบ ซิปป์โมเดล (CIPP Model) มาประยุกต์ในการประเมิน ซึ่งผลการประเมินในหน่วยระบบการบริหารจัดการแนะนำและส่งเสริมผู้กู้ (หน่วยระบบ A) พบว่า กองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียน ได้เริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2544 มีคณะกรรมการบริหารในปีแรกจำนวน 9 ราย ได้ทำการปล่อยอนุมัติเงินกู้ให้สมาชิกไปจำนวน 3 รอบเป็นเงินทั้งสิ้น 830,000 บาท ผลการประเมินในหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B) พบว่า มีสมาชิกกองทุนได้รับอนุมัติเงินกู้จากกองทุนหมู่บ้านเพื่อนำไปดำเนินการที่ขอกู้จำนวน 52 ราย แบ่งเป็น นำไปปลูกพืช 36 ราย เลี้ยงสัตว์ 11 ราย คัดเย็บเสื้อผ้าและค้าขาย จำนวน 5 ราย รวมเป็นเงินที่ได้รับอนุมัติทั้งสิ้น 830,000 บาท มีเงินเหลือในบัญชีทั้งสิ้น 170,000 บาท ผลการดำเนินงานคาดว่า กองทุนเงินล้านจะคงดำเนินต่อไปได้จากการที่มีการบริหารจัดการที่ดีและมีสมาชิกที่ซื่อสัตย์

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

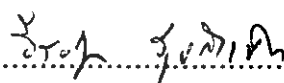
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

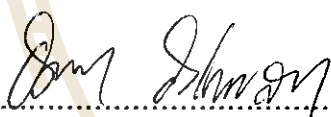
หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร.ธีระสุต สุขกำเนิด)

กรรมการสอบ

(อาจารย์ อติชาติ วงศ์กอบलग)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

(รองศาสตราจารย์ ทองพร ทาเจริญศักดิ์)
คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่ เดือน 8 ค.ศ. 2545 พ.ศ.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้ทำสารนิพนธ์ขอกราบขอบพระคุณ บุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ทั้งข้อมูลทางด้านวิชาการและด้านการดำเนินสารนิพนธ์ อาทิเช่น

- อาจารย์ ดร.ธีระสุต สุขกำเนิด อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- คณาจารย์ทุกท่านของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีที่ช่วยประสานวิชาและให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการ
- กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ให้ความช่วยเหลือด้านการปฏิบัติการในพื้นที่หมู่บ้าน
- ประธานกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกกองทุน ตลอดจน พ่อแม่ พี่ น้อง ทุกท่านที่ช่วยอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ
- กลุ่มบัณฑิต โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ตำบลวังไทร อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการประสานงานด้านต่าง ๆ อาทิเช่น การจัดเวทีระดับหมู่บ้าน เวทีระดับตำบล ตลอดเวลาที่ผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าปฏิบัติหน้าที่ที่ผ่านมา

ท้ายนี้ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา พี่ ๆ ที่ให้การเลี้ยงดู อบรม ให้กำลังใจ และส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้ทำสารนิพนธ์ทำสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ประทวน กลิ่นโต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
หน้าอำนวยการ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์ของโครงการ	1
กรอบแนวคิดทฤษฎี	2
วิธีดำเนินการ	3
ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ	4
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	5
นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ระเบียบกองทุนและชุมชนเมืองแห่งชาติ	5
ระเบียบต่างๆ เกี่ยวข้อง	6
ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	7
แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	8
แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	8
การพิจารณาเงินกู้ยืมสำหรับกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	10
หลักการประเมินโครงการแบบ ชิพโมเดล	11
การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	12
บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมินโครงการ	13
รูปแบบการประเมินและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ	13

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	32
บทที่ 4 ผลการติดตามและประเมินโครงการ	33
ผลการประเมินบริบทชุมชน	33
ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม	43
สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	48
บทที่ 5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	52
วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	52
วิธีดำเนินการ	52
ผลการดำเนินงาน	53
อภิปรายผล	55
ข้อเสนอแนะ	57
บรรณานุกรม	60
ภาคผนวก ก	60
ภาคผนวก ข	64
ภาคผนวก ค	94
ประวัติผู้เขียน	147

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร ซึ่งอาชีพดังกล่าวเป็นอาชีพที่ต้องอาศัยปัจจัยหลาย ๆ อย่างมาประกอบกัน จึงจะประสบผลสำเร็จ เช่น สภาพดินฟ้าอากาศ เป็นต้น บางปีฝนตกตามฤดูกาล ประชากรก็ได้ผลผลิต บางปีฝนแล้ง ผลผลิตที่ได้ก็น้อยลง จึงมีผลทำให้ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศมีฐานะค่อนข้างยากจน ไม่มีทุนหมุนเวียนเพียงพอในการประกอบอาชีพ ประกอบกับปัจจัยการผลิตในปัจจุบันมีราคาค่อนข้างสูงมาก การที่จะลงทุนประกอบอาชีพส่วนใหญ่ จะต้องไปกู้ยืมเงินทั้งของสถาบันการเงินของรัฐ และเอกชน รวมทั้งพ่อค้าคนกลาง ซึ่งการกู้ยืมดังกล่าวในปัจจุบันนี้ ประชากรเป็นหนี้ผูกพันค่อนข้างจะถาวร ยากที่จะหาทางแก้ไข

ดังนั้น เมื่อรัฐบาลเล็งเห็นปัญหาที่เกิดขึ้น จึงมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาความยากจน โดยได้กำหนด นโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองขึ้น สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน จำนวน 1 ล้านบาท ต่อหนึ่งหมู่บ้าน และชุมชน เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจ รวมทั้งให้ประชากรมีขีดความสามารถในการบริหารจัดการเงินทุนที่รัฐบาลจัดสรรให้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งจะมีผลทำให้เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้าน ผู้การพึงพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียน บรรณวิทย์ ประสงค์เพียงใด
2. เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านป่าตะเคียนในทัศนคติของประชาชนในหมู่บ้าน
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียน

กรอบแนวคิดทฤษฎี

การที่รัฐบาลได้อนุมัติเงินจำนวน 1 ล้านบาท ให้กับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปแล้วนั้น การที่จะได้ทราบว่าเงินที่ให้ไปนั้นมีการนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ จำเป็นที่จะต้องมีการประเมินผล ซึ่งจะต้องมีข้อมูลที่ได้มาจากการสังเกต การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์เอกสาร การทดสอบ การตอบแบบสอบถาม และการประเมินค่า เพื่อที่จะนำข้อมูลเหล่านี้มาจัดเป็นกระบวนการประเมิน ประกอบไปด้วย การเลือกสิ่งที่ต้องการประเมิน การพัฒนาและใช้กระบวนการเพื่ออธิบายสิ่งที่ต้องการประเมินอย่างถูกต้อง และแม่นยำ การสังเคราะห์หลักฐานที่เป็นผลจากกระบวนการไปสู่การตัดสินใจ

แบบจำลองการประเมินโครงการ จัดแบ่งประเภทตามวัตถุประสงค์ของการประเมินได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. แบบจำลองเพื่อการตัดสินใจ (Decision Oriented Evaluation)
2. แบบจำลองเพื่อการตัดสินคุณค่า (Value – Oriented Evaluation)

ได้มีนักประเมินคนสำคัญที่สร้างแบบจำลอง ซึ่งนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินโครงการ ได้แก่ Tyler , Cronbach , Scriven , Stake , Alkin , Hammond , Provus , Stufflebeam เป็นต้น

Tyler's Goal Attainment Model เป็นแบบจำลองที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก ในการประเมินความสำคัญของโครงการ โดยการตรวจสอบผลผลิตของโครงการว่า ได้เป็นไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ เพียงใด

Cronbach's Evaluation Model เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลและการใช้สารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดโครงการทางด้าน การเรียนการสอน ซึ่งแบ่งการตัดสินใจเป็น 3 ด้าน คือ รายวิชา นักเรียนรายบุคคล และการบริหารจัดการโรงเรียน การประเมินโครงการไม่ควรประเมินเฉพาะจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้เท่านั้น ควรประเมินผลข้างเคียงของโครงการด้วย โดยเฉพาะการค้นหาข้อบกพร่องของโครงการ เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินการ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ใช้รูปแบบการประเมินของ Stufflebean's CIPP Model ซึ่งเป็นกระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่ โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ประเภท คือ

C	ย่อมาจาก	Context	คือ	การประเมินบริบท
I	ย่อมาจาก	Input	คือ	การประเมินตัวป้อนเข้า
P	ย่อมาจาก	Process	คือ	การประเมินกระบวนการ
P	ย่อมาจาก	Product	คือ	การประเมินผลที่เกิดขึ้น

และยังแบ่งการตัดสินใจที่ควบคู่กับการประเมินดังกล่าวเป็น 4 ประเภทดังนี้

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน
2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้าง
3. การตัดสินใจในการปฏิบัติ
4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (ดั่งแผนภูมิ)

วิธีการดำเนินการ

1. การรวบรวมข้อมูล

- ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data Source) ได้มาจากการเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลโดยตรงจากหมู่บ้านป่าตะเคียน หมู่ที่ 6 ตำบลวังไทร อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ที่ทำการศึกษาอยู่ โดยใช้ข้อมูลบริบทชุมชนจากแบบเก็บข้อมูลที่กำหนดให้จากรัฐบาล มีการจัดเวทีชาวบ้านเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลชุมชน ค้นหาสิ่งที่ภูมิใจ ความฝัน ความต้องการในอนาคต และสรุปศักยภาพ จุดเด่น จุดด้อย ของชุมชน รวมทั้งเก็บข้อมูลตามแบบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนโดยสุ่มตัวอย่างร้อยละ 50 ของครอบครัวเป้าหมายในหมู่บ้าน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ และสังเกตการณ์

- ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data Source) ได้จากการศึกษาจากเอกสารของหน่วยงานราชการและเอกชน ที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเอาไว้ แล้วนำไปประกอบในการตัดสินใจเพื่อให้การประเมินเกิดความแม่นยำยิ่งขึ้น ข้อมูลที่ได้นำมาศึกษาคือ จปฐ. ของกรมการพัฒนาชุมชน ที่เก็บรวบรวมของหมู่บ้านป่าตะเคียนเอาไว้ และข้อมูลประชากรจากองค์การบริหารส่วนตำบลวังไทร อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

2. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้แบบจำลอง CIPP Model ซึ่งเป็นกระบวนการของการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประเภท คือ

- 2.1 การประเมินบริบทชุมชน (ประเมินก่อนทำโครงการ)
- 2.2 การประเมินตัวป้อนเข้า (เพื่อพิจารณาความเหมาะสม)
- 2.3 การประเมินกระบวนการ (หาข้อบกพร่องของโครงการ)
- 2.4 การประเมินผลที่เกิดขึ้น (เพื่อการตัดสินใจ)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1. ทำให้ทราบผลการดำเนินงานการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียน
- 2. ทำให้ทราบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านป่าตะเคียน ในทัศนคติของประชาชน
- 3. ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียน

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

เพื่อให้เงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองถูกนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นทุนหมุนเวียนที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคตของหมู่บ้านและชุมชนเมือง รัฐบาลจึงได้กำหนดเป็นนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติขึ้น เพื่อให้เป็นแนวทางในการนำเงินดังกล่าวไปใช้และปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน จึงได้มีนโยบายของรัฐบาลซึ่งมี พ.ศ.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ให้ตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองขึ้น เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านความคิด ริเริ่ม สร้างสรรค์ พัฒนา เรียนรู้ และหาทางร่วมกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านและชุมชนของตนเอง พร้อมทั้งเสริมสร้างศักยภาพทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม รัฐบาลจึงได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองขึ้น กองทุนละ 1 ล้านบาท สำหรับ 1 หมู่บ้าน หรือ 1 ชุมชน เพื่อนำไปเสริมสร้างพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนของตนเองให้มีขีดความสามารถในการบริหารจัดการเงินกองทุนที่ได้รับ และเป็นทุนหมุนเวียนอย่างยั่งยืนในหมู่บ้านและชุมชนต่อไป

หลักในการจัดสรรเงินให้แก่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีดังนี้

1. ความพร้อม ความสนใจ การมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งความพร้อมของคนและครัวเรือน การควบคุมดูแลกันเองในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนทางสังคมของตนเอง เช่น กลุ่มออมทรัพย์ และกองทุนต่าง ๆ

2. มีการบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน ทั้งเงินในส่วนที่รัฐบาลอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และเงินกองทุนทางสังคมอื่น ๆ ที่หน่วยงานของรัฐบาลจัดตั้งขึ้น รวมทั้งเงินบริจาคจากหน่วยงานอื่น ๆ สามารถนำมาใช้เพื่อให้สอดคล้องและเกื้อกูลกัน

3. แนวทางในการปฏิรูประบบการแผ่นดิน ให้หมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาต่าง ๆ โดยมีหน่วยงานของส่วนราชการเป็นผู้สนับสนุนในด้านวิชาการและการจัดการกองทุน

4. เพื่อความโปร่งใสและการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพจึงได้มีการติดตามประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการพึ่งพาตนเอง

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อนำไปพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้าน และชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง

3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ และพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมของประชาชนในหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ประกอบด้วย 2 หมวด คือ

1.1 หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.2 หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประกอบไปด้วย 9 หมวด คือ

2.1 หมวด 1 ข้อความทั่วไป

2.2 หมวด 2 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2.3 หมวด 3 คณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.4 หมวด 4 คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ระดับจังหวัด

2.5 หมวด 5 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.6 หมวด 6 กองทุนและสมาชิกกองทุน

2.7 หมวด 7 การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

2.8 หมวด 8 การทำบัญชีและการตรวจสอบ

2.9 หมวด 9 บทเฉพาะกาล

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ใช้ชื่อว่า กทบ. ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
- ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
- รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี ของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่จะเข้ามาบริหารเงิน 1 ล้านบาท ที่รัฐบาลจัดสรรให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจึงได้มีการติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อประเมินความพร้อมของกองทุนนั้น ๆ การคัดเลือกคณะกรรมการจะต้องเป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 (ข้อ 41) มีใจความว่าให้ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้าน ครัวเรือนละ 1 คน เพื่อเปิดเวทีชาวบ้านในการดำเนินการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในการจัดประชุมจะต้องมีครัวเรือนจำนวนตามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดที่เข้าร่วมประชุม (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก)

บุคคลที่จะเข้ามาเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้นั้นจะต้องมีคุณสมบัติตามระเบียบของคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนแห่งชาติ พ.ศ.2544 (ข้อ 17) ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี
 2. อายุ 20 ปีบริบูรณ์
 3. มีความรับผิดชอบ เสียสละ ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
 4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
 5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุก เว้นแต่ความผิดกระทำโดยประมาท
 6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิด แต่รอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน
 7. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ
 8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
 9. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุน
- (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก)

แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจัดทำขึ้นเพื่อให้คณะกรรมการกองทุนได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งให้ข้อมูล รายละเอียดตามความเป็นจริง สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ใช้ในการกำหนดนโยบาย และแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้ง

ในด้านเศรษฐกิจ และสังคมต่อไป สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมือง จะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน

1. จำนวนประชากรในหมู่บ้าน
2. จำนวนครัวเรือนในหมู่บ้าน
3. อาชีพ
4. ผลผลิตของประชากรในหมู่บ้าน

ส่วนที่ 2 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

1. จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุม
2. วิธีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน
3. วันที่มีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน
4. คณะกรรมการมีคุณสมบัติครบถ้วนหรือไม่
5. คณะกรรมการกองทุน ได้ร่วมประเมินเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารเงินกองทุนว่ามีจำนวนกี่คน
6. มีรายชื่อคณะกรรมการกองทุนและผู้ทรงคุณวุฒิ และที่ปรึกษาของคณะกรรมการกองทุน พร้อมทั้งระบุตำแหน่งด้วย และประสิทธิภาพความสามารถพิเศษ

ส่วนที่ 3 การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน

1. ระเบียบข้อบังคับสำหรับการดำเนินงานของกองทุน
2. ระเบียบข้อบังคับอื่น ๆ
3. วิธีการกำหนดระเบียบข้อบังคับ

ส่วนที่ 4 ทุนดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน

1. จำนวนกลุ่ม , องค์กรชุมชนภายในหมู่บ้าน
2. ปัจจุบันกองทุนมีสมาชิกประเภทบุคคลและองค์กรชุมชนจำนวนเท่าไร
3. เงินสมทบที่เข้าร่วมกับกองทุนมีหรือไม่
4. มีการเปิดบัญชีกองทุนกับธนาคารออมสินหรือยัง
5. หมู่บ้าน มีความร่วมมือกับเครือข่ายนอกหมู่บ้านหรือไม่

ส่วนที่ 5 แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เมื่อได้รับการสนับสนุนเงินกองทุนจากรัฐบาล 1 ล้านบาทแล้ว จะนำไปทำประโยชน์อะไรบ้าง (กระจายละเอียดในภาคผนวก ก)

ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับของคณะกรรมการกองทุน ซึ่งจัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการกองทุน เป็นผู้ร่างระเบียบของหมู่บ้านนั้น ๆ และให้ประธานกองทุน เป็นผู้รักษาการในระเบียบนั้น ๆ ในระเบียบประกอบไปด้วย

1. มีสถานที่ตั้งที่ไหน
 2. มีวัตถุประสงค์อะไร
 3. แหล่งที่มาของเงินทุน ได้มาจากไหนบ้าง
 4. สมาชิกกองทุนมีคุณสมบัติอย่างไร
 5. วิธีการสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุน
 6. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกกองทุน
 7. วิธีการชำระค่าหุ้น
 8. วิธีการส่งเงินฝากตั้งจะ
 9. ตำแหน่งของคณะกรรมการ
 10. วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการ
 11. คุณสมบัติของคณะกรรมการ
 12. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ (ตามตำแหน่งต่าง ๆ)
 13. การกำหนดวาระการประชุม
 14. การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุม
 15. ประเภทการกู้ยืม
 16. การอนุมัติเงินกู้ ลักษณะโครงการที่ขอกู้ , วงเงินกู้ , การดำเนินงานที่ขอกู้ , หลักประกันเงินกู้
 17. การชำระคืนเงินกู้ อัตราดอกเบี้ย ค่าปรับ
 18. การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี
 19. การตรวจสอบบัญชี
 20. การนัดประชุมใหญ่ประจำปี
- (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก)

การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชน

การพิจารณาเงินกู้ของสมาชิกกองทุนนั้น คณะกรรมการจะต้องยึดแนวทางที่รัฐบาลวางไว้ตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. สมาชิกที่จะขอกู้เงินจากกองทุน ต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน
2. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกิน 20,000 บาท
3. คณะกรรมการเมื่ออนุมัติเงินกู้ยืมของสมาชิกแล้ว ให้บันทึกความเห็นไว้ในแบบคำขอกู้ยืมด้วย
4. คณะกรรมการอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด
5. คณะกรรมการกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่แน่นอน ตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก
6. การกำหนดระยะเวลาคืนเงินกู้ และค่าปรับสำหรับผู้กู้ที่นำเงินไปใช้นอกวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) หมวด 7 การกู้ยืมเงิน กทบ.

หลักการประเมินโครงการแบบ ชิพพีโมเดล (CIPP Model)

การประเมินโครงการแบบ CIPP Model เป็นรูปแบบการประเมินของ Stufflebeam โดยกล่าวว่า การประเมิน เป็นกระบวนการของการระบุหรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ (ชุติวารการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุติวารการประเมินเพื่อพัฒนา)

Stufflebeam ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร เช่น จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยี และแผนการดำเนินการ
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไขปรับปรุงให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน
4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้น กับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบเลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

นอกจากนี้ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมินดังนี้

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planing Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อม ที่ได้นำมาใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนดำเนินงาน
2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้นที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงานและขั้นตอนของการดำเนินการของโครงการ
3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementing Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไข การดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด
- 4.การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ ถ้มเลิกหรือปรับขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพของกองทุนที่ได้รับอนุมัติเงินไปแล้วให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของประเทศอย่างยั่งยืน โดยดำเนินการให้ทุนการศึกษาแก่บัณฑิต ที่จบปริญญาตรีขึ้นไปให้เข้ามาศึกษาหลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่ได้รับมอบหมาย โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมทั้งการเรียนรู้ชุมชนที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ มีการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำข้อมูลนั้น ๆ มาวิเคราะห์เพื่อที่จะได้ทราบว่ากองทุนหมู่บ้านของหมู่บ้านนั้น ๆ จะมีความยั่งยืนหรือไม่ คณะกรรมการกองทุน มีความสามารถเพียงพอที่จะบริหารเงินได้มากน้อยเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรที่จะต้องช่วยกันแก้ไขหรือไม่

บทที่ 3

วิธีดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ เป็นการศึกษารายกรณีเฉพาะ หมู่บ้านป่าตะเคียน หมู่ที่ 6 ตำบลวังไทร อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าปฏิบัติงาน ตั้งแต่เดือน ธันวาคม พ.ศ.2544 ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีวัตถุประสงค์มุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการโครงการ และประยุกต์ความรู้สู่ท้องถิ่น ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ สามารถทำการวิจัยติดตามประเมินโครงการ ตลอดจนสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความเข้มแข็ง การเข้าไปปฏิบัติงานครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์ได้มีวิธีการประเมิน ดังนี้

รูปแบบการประเมิน

รูปแบบที่ประยุกต์ใช้ในการประเมินครั้งนี้ คือ ชิพพ์โมเดล ตามกรอบแนวคิดทฤษฎี และหลักการประเมินโครงการแบบ ชิพพ์โมเดล ที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 1 และบทที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน 4 องค์ประกอบทั้งระดับหมู่บ้าน และระดับรายบุคคล (ผู้กู้) ดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้เงินกองทุน)
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของกระบวนการกองทุนหมู่บ้านทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น จากกระบวนการบริหารจัดการกองทุน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการประเมิน ได้มาจากสมาชิกกองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียน หมู่ที่ 6 ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้จำนวน 52 ราย จากจำนวนสมาชิกที่มีทั้งหมด 66 ราย

ตัวแปร ตัวชี้วัด และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการประเมิน

จากกรอบแนวคิดทฤษฎีที่ได้นำเสนอไว้ใน บทที่ 1 เมื่อนำมากำหนดเป็นตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ของการประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การประเมินบริบท , การประเมินปัจจัย , การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิต ทั้งระดับหมู่บ้าน และรายบุคคล (ผู้รู้) ดังนี้

1. การประเมินบริบท มีรายละเอียดตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 การประเมินบริบท สภาวะแวดล้อม Context Evaluation (C)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
<u>ระดับหมู่บ้าน(A)</u> C ₁ ประวัติความเป็นมา	1. ที่มาของชื่อหมู่บ้าน 2. คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้าน อพยพมาจากที่ไหน เหตุใดจึง อพยพมา 3. สภาพเดิมทางภูมิศาสตร์ของ หมู่บ้านมีสภาพอย่างไร 4. อาชีพเดิม(หลัก/รอง)คืออะไร 5. อาชีพเดิมที่เลิกทำแล้วคือ 6. อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น 7. การเปลี่ยนแปลงด้าน สาธารณูปโภคเกิดขึ้นปีไหน (ถนน,ไฟฟ้า,ประปา)	1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้อาวุโสใน หมู่บ้าน 3. ผู้นำกลุ่ม อาชีพ 4. ข้อมูลที่มีการ บันทึกไว้แล้ว	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.1 2. ศึกษาจาก เอกสาร เช่น จปฐ. กชช2ค.
C ₂ สภาพ ภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน	1. ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน 2. อาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่น 3. แผนที่หมู่บ้าน	1. ข้อมูลจาก เอกสาร 2. หมู่บ้าน 3. ผู้นำชุมชน	1. ศึกษาจาก เอกสาร เช่น แผนที่ ตำบล 2. การสำรวจพื้นที่ 3. สัมภาษณ์
C ₃ สภาพ เศรษฐกิจและ สังคมของหมู่บ้าน	1. อาชีพหลักและอาชีพรองของ ชาวบ้าน 2. จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร 3. จำนวนที่ดินทำกินโดยเฉลี่ย 4. จำนวนและประเภทร้านค้าใน หมู่บ้าน	1. ผู้นำชุมชน 2. สถานีอนามัย 3. โรงเรียน 4. เกษตรตำบล 5. หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.1 2. สังเกต

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	5. จำนวนโรงสีในหมู่บ้าน 6. โรงเรียนในหมู่บ้าน (จำนวนครู/นักเรียน) 7. โรคที่เจ็บป่วย 8. สถานที่รักษาเมื่อเจ็บป่วย		
C ₄ วัฒนธรรม ประเพณี	1. จำนวนวัด/โบสถ์/มัสยิด 2. จำนวนพระ/เณร/บาทหลวง 3. ภาษาพื้นบ้าน 4. ประเพณีที่สำคัญ 5. ความเชื่อด้านต่าง ๆ (ศาลปู่ตา)	1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้อาวุโส 3. ชาวบ้าน 4. เจ้าอาวาส	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สังเกต
C ₅ โครงสร้างพื้นฐานและ ทรัพยากร	1. จำนวนและสภาพของโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า, ประปา, โทรศัพท์, หอกระจายข่าว, ศาลาประชาคม, ไปรษณีย์ ฯลฯ 2. จำนวนและสภาพทรัพยากร เช่น ป่าไม้, แหล่งน้ำ, แร่ธาตุ ฯลฯ ที่เป็นสาธารณประโยชน์	1. ผู้นำชุมชน 2. หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. สังเกต 3. ศึกษาเอกสาร แผนพัฒนา อบต.
C ₆ ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	1. ประเภทผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ 2. กลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน (จำนวนสมาชิก, ทุนของกลุ่มกิจกรรมกลุ่ม, ปีที่ก่อตั้ง) 3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ (ชื่อ, อายุ, ความเชี่ยวชาญ)	1. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. สังเกต

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C ₇ โครงการพัฒนาที่ผ่านมา	1. โครงการของภาครัฐ 2. โครงการของภาคเอกชน 3. โครงการที่ชาวบ้านทำขึ้นเอง (ชื่อโครงการ/กิจกรรมโครงการ) (ย้อนหลัง 5 ปี)	1. ผู้นำชุมชน 2. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง 3. ข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้ว	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. ศึกษาจากเอกสาร เช่น แผนพัฒนาตำบล
C ₈ ความเข้มแข็งของชุมชน	1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนอาชีพที่เลี้ยงครอบครัวได้ 7. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ปรองดอง 8. การรวมกลุ่ม 9. การประชุม/เสวนา สม่ำเสมอ 10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12. การจัดทำแผนงานแก้ปัญหาชุมชน	1. ชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.2 (ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ 50ครัวเรือน)
<u>ระดับรายบุคคล</u>			
(B)			
C ₁ อาชีพเดิม	1. อาชีพหลัก/รอง 2. ผลการประเมินอาชีพเดิม (เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัว)	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินอนุมัติ	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่ม

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C ₂ สมาชิกในครอบครัว	3. ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ 1. สมาชิกในครอบครัวและรายละเอียด เช่น จำนวน,อายุ,สถานภาพสมรส,ระดับการศึกษา,ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครอบครัว, การมีงานทำ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
C ₃ สภาพการอยู่อาศัย	1. มีบ้านเป็นของตนเองหรือไม่ ถ้าไม่มีพักอาศัยอย่างไร	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สังเกต 2. สัมภาษณ์
C ₄ รายได้ของครอบครัว	1. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 2. ความเพียงพอของรายได้ต่อรายจ่าย	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
C ₅ หนี้สินของครอบครัวก่อนกู้เงิน	1. จำนวนหนี้สินที่มีอยู่ก่อนกู้เงินกองทุน 2. สาเหตุของการมีหนี้สิน แหล่งเงินกู้	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 2 การประเมินปัจจัยนำเข้า Input Evaluation (I)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน(A)			
I ₁ นโยบาย ระเบียบ แนวทาง ปฏิบัติ	1. รายละเอียดของระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรี 2. รายละเอียดของระเบียบกอง ทุนหมู่บ้านฯ	1. ระเบียบสำนัก นายกฯ 2. ระเบียบที่เกี่ยวข้อง กับกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมือง	1. ศึกษาจาก เอกสาร
I ₂ การประชา สัมพันธ์	1. ช่วงเวลาที่มีการประชา สัมพันธ์ 2. ประเภทสื่อในการประชา สัมพันธ์ 3. ความพึงพอใจในการประชา สัมพันธ์ 4. เนื้อหาในการประชาสัมพันธ์	1. ผู้นำชุมชน 2. ชาวบ้าน 3. ส่วนราชการที่ เกี่ยวข้อง 4. ที่ทำการกอง ทุนหมู่บ้าน 5. เอกสาร ประชาสัมพันธ์	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาจาก เอกสาร
I ₃ คณะ อนุกรรมการ ระดับอำเภอที่ เกี่ยวข้อง	1. จำนวนคณะอนุกรรมการ 2. องค์ประกอบคณะ อนุกรรมการ 3. สัดส่วนกรรมการภาคประชา ชน 4. การปฏิบัติหน้าที่	1. พัฒนาชุมชน 2. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
I ₄ คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. จำนวน 2. คุณสมบัติ 3. วิธีการได้มา 4. การพ้นจากตำแหน่ง 5. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกอง ทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.4 2. ศึกษาจาก เอกสาร
I ₅ การเตรียม ความพร้อมการ สร้างความรู้ความ เข้าใจแก่คณะ กรรมการกองทุน หมู่บ้านและชาว บ้าน	1. วิธีการในการเตรียมความ พร้อม 2. เนื้อหาในการเตรียมความ พร้อม 3. จำนวนครั้งในการเตรียมความ พร้อม 4. หน่วยงาน/องค์กรที่ทำหน้าที่ ในการเตรียมความพร้อม	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ส่วนราชการ 3. ชาวบ้าน 4. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.3,บร.9 (จากการสัมภาษณ์ 50 ครั้วเรือน) 2. สัมภาษณ์คณะ กรรมการกองทุน
I ₆ เงินกองทุน หนึ่งล้านบาท	1. วันที่ได้รับอนุมัติ 2. การเก็บรักษาเงิน	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
I ₇ เงินทุนสะสม อื่น ๆ	1. ประเภท/จำนวน/ที่มาและการ เก็บรักษาเงินทุนสะสมอื่น ๆ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร
I ₈ บัณฑิตกองทุน	1. ประวัติส่วนตัว ชื่อ,วุฒิการ ศึกษา,อายุ,เพศ,ภูมิลำเนา,สถาน ภาพ, ความสามารถพิเศษ 2. บทบาทหน้าที่	1. บัณฑิตกอง ทุนหมู่บ้าน 2. คู่มือนักศึกษา	1. ศึกษาตนเอง 2. ศึกษาจาก เอกสาร

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับรายบุคคล (B)			
I ₁ จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11
I ₂ จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้	1. จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ 2. ที่มาของเงินทุน	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่ม
I ₃ วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1. วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11
I ₄ สถานที่/วัตถุประสงค์ และวัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ	1. สถานที่วัตถุประสงค์และวัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สังเกต
I ₅ ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ	1. ความรู้และทักษะที่มีอยู่	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่ม
I ₆ จำนวนแรงงาน	1. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 3 การประเมินกระบวนการ Process Evaluation (P)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
<u>ระดับหมู่บ้าน(A)</u> P ₁ การจัดทำ ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน	1. กระบวนการในการจัดทำ ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้าน 3. ระเบียบกอง ทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่ม เดิมจากคณะ กรรมการกองทุน หมู่บ้านและชาว บ้าน
P ₂ การจัดทำ เอกสารขึ้น ทะเบียน	1. เอกสารขอขึ้นทะเบียน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
P ₃ ระบบบัญชี กองทุน	1. จำนวนบัญชีที่จัดทำ 2. ชื่อบัญชี เช่น บัญชีลูกหนี้, บัญชีเงินสัจจะ 3. ความเป็นปัจจุบัน 4. ผู้จัดทำ 5. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร
<u>P₄ กิจกรรมเกี่ยว กับสมาชิกกอง ทุนหมู่บ้าน</u> P _{4.1} การรับ สมัคร	1. ช่วงเวลาในการรับสมัครและ เหตุผล 2. ค่าธรรมเนียมการรับสมัคร และเหตุผล	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกอง ทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่ม จากคณะกรรมการ

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
P _{4.2} การหมดสมาชิกภาพ	3. ขั้นตอนการรับสมัครและเหตุผล		
	4. คุณสมบัติของผู้สมัครและเหตุผล		
P _{4.3} ประเภทสมาชิก	5. ปัญหาและอุปสรรค		
	1. การหมดสมาชิกภาพและเหตุผล	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. เอกสารด้านทะเบียนสมาชิก	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
P _{4.4} การทำทะเบียนสมาชิก	1. การกำหนดประเภทสมาชิกและเหตุผล	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. เอกสารด้านทะเบียนสมาชิก	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
	1. ความเป็นปัจจุบันในการจัดทำทะเบียนสมาชิก 2. ปัญหาและอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 4. เอกสารโครงการขอกู้เงินกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร (ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
P ₅ กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน	1. ขั้นตอนในการขอกู้ 2. เอกสารประกอบการขอกู้ 3. ปัญหาและอุปสรรค	1. คณะกรรมการ 2. สมาชิก	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาเอกสารระเบียบกองทุน
P _{5.1} การคัดเลือกผู้กู้	1. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและเหตุผล 2. วิธีการคัดเลือกและเหตุผล 3. ปัญหาและอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ นร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
P _{5.2} การโอนเงินให้ผู้กู้	1. ขั้นตอนในการโอนเงิน 2. ปัญหาและอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ หลักฐานการโอนเงิน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
P _{5.3} การชำระหนี้	1. ขั้นตอนในการรับชำระหนี้ 2. ปัญหาและอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ส่งเงินคืน 3. เอกสารในการส่งเงินคืน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสารระเบียบกองทุน

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
P _๕ การส่งเสริม การใช้เงินกู้ P _{๕.1} การแนะนำ วิธีทำธุรกิจ	1. ผู้แนะนำ 2. ประเด็นในการแนะนำ 3. วิธีในการแนะนำ 4. จำนวนครั้งในการแนะนำ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้านที่ได้ รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์
P _{๕.2} การช่วยเหลือ ตลาด	1. ผู้ที่ช่วยเหลือตลาด 2. วิธีการในการส่งเสริมการ ตลาด 3. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้านที่ได้ รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์
P _๖ การตรวจสอบ การใช้จ่ายเงินกู้	1. ผู้ที่ทำการตรวจสอบ 2. วิธีการตรวจสอบ 3. จำนวนครั้งในการตรวจสอบ 4. ปัญหาและอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้านที่ได้ รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์
P _๗ การจัดทำราย งานและเผยแพร่ ผลการดำเนินงาน	1. ประเภทรายงานที่จัดทำ 2. ประเภทผลงานที่มีการเผยแพร่ 3. วิธีการเผยแพร่ผลการดำเนิน งาน 4. ปัญหาและอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและ ชาวบ้าน 3. เอกสารการจัด ทำรายงาน	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาเอกสาร

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
P ₉ การจัดสรรผลประโยชน์	1. สัดส่วนในการจัดสรรและเหตุผล	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาเอกสาร
P ₁₀ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุน	1. ประเภทเครือข่าย 2. กลุ่มคนที่เข้าร่วมเครือข่าย 3. วิธีการสร้างเครือข่าย 4. ความพึงพอใจของผู้ที่เข้าร่วมเครือข่าย 5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการสร้างเครือข่าย 6. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน 3. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้ 4. บัญชีการจ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกตแบบมีส่วนร่วม
ระดับบุคคล (B)			
P ₁ การใช้จ่ายเงิน	1. รายละเอียดของการใช้จ่าย	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
P ₂ การหาความรู้เพิ่มเติม	1. วิธีการหาความรู้เพิ่มเติม	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สังเกตจากการเสวนาตามแบบ บร.6

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
P ₃ การหาตลาด	1. วิธีการหาตลาด 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำในการหาตลาด	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์
P ₄ การทำบัญชี ใช้จ่ายเงิน	1. การจัดทำบัญชี (มี/ไม่มี) 2. ผู้ที่ช่วยเหลือ แนะนำการจัดทำบัญชี		1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 4 การประเมินผลผลิต Product Evaluation (O)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน(A)			
O ₁ จำนวนสมาชิกกองทุน	1. จำนวนสมาชิกเดิม (ณ วันเริ่มก่อตั้งกองทุน) 2. จำนวนสมาชิกที่มีการเพิ่มขึ้น/ลดลง 3. เหตุที่สมาชิกเพิ่มขึ้น/ลดลง	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ทะเบียนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม 3. ศึกษาจากเอกสาร
O ₂ จำนวนผู้ได้เงินกู้	1. จำนวนครั้งที่มีการอนุมัติให้กู้ 2. จำนวนผู้ยื่นกู้และได้รับอนุมัติให้กู้แต่ละครั้ง 3. จำนวนผู้ยื่นได้รับอนุมัติให้กู้ต่อจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด 4. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ จำแนกตาม บร.4 ข้อ 5	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
O ₃ ยอดเงินที่ได้ให้กู้	1. ยอดเงินที่ผู้มากู้และยอดเงินที่ได้รับอนุมัติแต่ละครั้ง 2. ยอดเงินที่ได้อนุมัติให้กู้ทั้งหมด 3. ยอดเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติจำแนกตาม บร.4 ข้อ 5	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
O ₄ จำนวนผู้ชำระคืนตามกำหนด	1. จำนวนผู้กู้ที่ชำระคืนตามกำหนด 2. จำนวนผู้กู้ที่ไม่ชำระคืนตามกำหนด	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
O ₅ ยอดเงินที่มี การชำระคืน	3. การแก้ไขปัญหาเมื่อผู้กู้ไม่ ชำระคืนตามกำหนด 1. ยอดเงินกู้ที่ชำระคืน จำแนก เป็นเงินต้น, ดอกเบี้ยและค่าปรับ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีกองทุน	3. ศึกษาจาก เอกสาร 1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
O ₆ กองทุนสะสม	1. ยอดเงินกองทุนสะสม แยก ตามประเภทผู้กู้จำนวนผู้กู้ 2. การใช้ประโยชน์กับกองทุน สะสม	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีเงินฝาก กองทุนสะสม	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร
O ₇ การใช้เงิน ตามวัตถุประสงค์	1. จำนวนผู้กู้ที่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของโครงการ 2. จำนวนผู้กู้เงินที่ใช้เงินไม่เป็น ไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ 3. เหตุผลที่ไม่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ผู้ตรวจสอบ
O ₈ ทักษะคติของ ชุมชนต่อกองทุน	1. ทักษะคติต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเชิงบวกและลบ 2. ทักษะคติต่อกองทุน 1 ล้านบาทในเชิงบวกและลบ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและ ชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.9 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
O ₉ การเกิดเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้	1. ประเภทเครือข่ายที่เกิดขึ้น 2. กิจกรรมของเครือข่ายที่เกิดขึ้น 3. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดองค์กรเครือข่าย	1. บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน	1. รายงานการปฏิบัติงานของบัณฑิตกองทุน
O ₁₀ การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง	1. ประสบการณ์การเรียนรู้จากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน 2. ประสบการณ์การเรียนรู้จากการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและชาวบ้าน	1. จัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ตามแบบ บร.10
O ₁₁ ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน	1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพ 7. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ปรองดอง 8. การรวมกลุ่ม 9. การประชุมเสวนาสมาเสมอ 10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12. การจัดทำแผนแม่ข่ายแก้ปัญหาชุมชน	1. สมาชิกและชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.2 2. จากการสังเกต

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
<u>ระดับบุคคล(B)</u> O ₁ ผลที่ได้ตาม วัตถุประสงค์ของ การกู้เงิน O _{1.1} ผลทางตรง	13. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนคติของชาวบ้าน 1. ผลการใช้จ่ายเงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต
O _{1.2} ผลทางอ้อม	1. ประสิทธิภาพ 2. การยอมรับจากชุมชน	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ จัดเวทีตามแบบ บร.10

วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน โครงการ

1. วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

- 1.1 การสังเกตและบันทึกเกี่ยวกับสภาพทั่วไปด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ตลอดจนการสังเกตและบันทึกขณะร่วมกิจกรรมทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม
- 1.2 การสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตัวแทนกลุ่ม ตลอดจนรายบุคคลในหมู่บ้าน โดยใช้แบบรายงานต่าง ๆ
- 1.3 การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน
- 1.4 การศึกษาเจาะลึกกรณี จากสมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) และแบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อใช้ในการสังเกต และการสัมภาษณ์ มีดังนี้

- 2.1 แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชน (บร.1)
- 2.2 แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน (บร.2)

- 2.3 แบบรายงานความเข้าใจทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (ปร.3)
- 2.4 แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน (ปร.4)
- 2.5 แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (ปร.5)
- 2.6 แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (ปร.6)
- 2.7 แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนของประชาชน (ปร.7)
- 2.8 โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (ปร.8)
- 2.9 แบบบันทึกการสัมภาษณ์ (ปร.9)
- 2.10 แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน (ปร.10)
- 2.11 แบบศึกษาเจาะลึกกรณี (ปร.11)
- 2.12 การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน (ปร.12)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยไม่ใช้สถิติ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การศึกษาจากเอกสาร และข้อมูลที่มีการบันทึกไว้

บทที่ 4

ผลการติดตามประเมินโครงการ

หลังจากผู้ทำสารนิพนธ์ได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัดต่าง ๆ ซึ่งประยุกต์จากระบบการประเมินแบบ ชิพพ์ โมเดล ด้วยกำหนดไว้ในรายละเอียด บทที่ 3 เมื่อนำมาวิเคราะห์โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการครั้งนี้ ผลการวิเคราะห์ แบ่งได้เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบท

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับหมู่บ้าน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับรายบุคคล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

บริบทระดับประเทศ

1. นโยบายของรัฐบาล และหน่วยงานที่ส่งเสริมธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

การดำเนินธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ รัฐบาลจึงควรให้ความสนใจต่อการดำเนินการเป็นอย่างยิ่ง และผู้ประกอบการควรให้ความสนใจ ต่อนโยบายของรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

นโยบายของรัฐ

จากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 แสดงเจตนารมณ์ ยุทธศาสตร์และนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นจะสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของ ประเทศ เพื่อประโยชน์สุขของประเทศไทยนั้น มีหลาย ๆ ประเด็น และในหลาย ๆ ประเด็นมี นโยบายที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยตรง อย่างเช่น นโยบายการ สร้างรายได้ นโยบายด้านพาณิชย์และเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

1. นโยบายการสร้างรายได้ ได้พูดถึงการแก้ปัญหาหนี้สินของประเทศด้วยการสร้างรายได้ โดยเน้นการสร้างรายได้ทุกระดับ โดยส่งเสริมแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงตามศักยภาพของชุมชน ในระดับฐานรากของประเทศ ตั้งแต่การผลิตเพื่อบริโภค การนำผลผลิตที่เหลือออกจำหน่ายเพื่อ สร้างรายได้ในครอบครัว ส่งเสริมการรวมตัวเพื่อดำเนินเศรษฐกิจระดับชุมชน เร่งพัฒนาผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งส่งเสริมเชื่อมโยงอย่างเกื้อกูลและสนับสนุนซึ่งกัน และกันกับธุรกิจขนาดใหญ่ สู่ตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อสร้างเสริมรายได้ให้กับ

ประชาชนอย่างเป็นระบบ รัฐบาลจะสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตทั้งภาคเกษตร อุตสาหกรรมและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดยุคใหม่ โดยคำนึงถึงทรัพยากร ธรรมชาติ และศักยภาพของทักษะที่โดดเด่น เพื่อสร้างฐานการกระจายโอกาส กระจายความเสี่ยง และฐานการผลิตของผู้ประกอบการ ขนาดกลางและขนาดย่อม โดยมีแนวนโยบายครอบคลุม 3 ด้าน คือ ด้านการเกษตร ด้านอุตสาหกรรม และด้านการบริการ

1.1 ด้านการเกษตร ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ การฟื้นฟูและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร โดยการปรับโครงสร้างด้านสินเชื่อ การส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสาน และส่งเสริมให้เกษตรกรมีที่ดินทำกิน การพัฒนาการตรวจสอบคุณภาพ มาตรฐาน และส่งเสริมการ ประมงชายฝั่ง

1.2 ด้านอุตสาหกรรม รัฐบาลได้มีแนวนโยบายหลาย ๆ ด้าน ดังนี้

- 1) ปรับโครงสร้างการผลิตในการผลิตในภาคอุตสาหกรรม โดยคำนึงถึง ทรัพยากรธรรมชาติ ทักษะฝีมือภูมิปัญญาไทย ศักยภาพทางการผลิตและการตลาด
- 2) เสริมสร้างให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐาน
- 3) พัฒนานวัตกรรมและแรงงานภาคอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับทิศทางการ พัฒนา
- 4) ส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีบทบาทสำคัญต่อ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และเทคโนโลยีระหว่างภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา รวมทั้งผลักดันให้เกิดเครือข่ายสารสนเทศเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตและการตลาด
- 5) ส่งเสริมบทบาทของสถาบันการเงิน รวมทั้งสนับสนุนการจัดตั้งและการ ดำเนินงานของกองทุนร่วมทุน ตลอดจนระบบการค้าประกันสินเชื่อ เพื่อพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรม ขนาดกลางและขนาดย่อม
- 6) สนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการใหม่ ๆ ในธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดย่อมสำหรับเศรษฐกิจใหม่ที่ใช้ความรู้เป็นฐาน

จะเห็นว่าแนวนโยบายทางด้านอุตสาหกรรมใน 3 ประเด็นหลัก เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องใน การส่งเสริมสนับสนุนธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยตรง

1.3 ด้านบริการและการท่องเที่ยว รัฐบาลมีแนวนโยบายในการส่งเสริมคุณภาพ และมาตรฐานในการให้บริการ และยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคบริการและการ ท่องเที่ยว โดย

1) พัฒนาภาคบริหารจากการปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน จัดหน่วยงานและองค์กรเพื่อให้มีการใช้ศักยภาพบริการอย่างเต็มที่ รวมทั้งเร่งรัดพัฒนาผู้ประกอบการด้านบริการให้มีความรู้ และทักษะด้านภาษา มาตรฐานการบริการและการจัดการ

2) ส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้วยการเร่งฟื้นฟูระดับความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้ไทยเป็นประตูหลักของการท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้ ทั้งทางด้านการตลาด การขนส่ง การลงทุน การบริหารจัดการ รวมทั้งอุปสรรคในการท่องเที่ยว นอกจากนั้นได้มีแนวทางบริหารท่องเที่ยว โดยใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงรุก โดยการสร้างกิจกรรมท่องเที่ยวทั้งในระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศเชื่อมโยงกับวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และธุรกิจชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยว และยกระดับประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการประชุมสัมมนา และการแสดงสินค้าของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นอกจากนี้ได้มีแนวทางในการเพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ทั้งเชิงอนุรักษ์ เชิงสุขภาพ รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการ ทั้งในรูปแบบการจัดสหกรณ์การท่องเที่ยว และการพัฒนาพื้นที่ชุมชนรวมทั้งการเพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวก สร้างความปลอดภัย

2. นโยบายด้านพาณิชย์และเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ได้มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาเครือข่ายการค้าเข้าสู่ระดับโลก ด้วยการผลักดันให้มีการแข่งขันเสรี เวทีการค้าระหว่างประเทศ ส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางการค้าสินค้า รวมทั้งส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ แต่ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยตรงคือ การส่งเสริมให้ธุรกิจค้าปลีกขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถดำรงอยู่และปรับตัวรองรับการแข่งขันการเปิดเสรีการค้าและบริการได้ รัฐบาลมีนโยบายชัดเจนที่จะส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ให้มีความเข้มแข็งพร้อม ๆ ไปด้วยการเร่งสร้างผู้ประกอบการ SME รายใหม่ เพื่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ อันเป็นฐานภาษีให้กับประเทศในระยะยาว โดยได้ดำเนินการดังนี้

1) คณะรัฐมนตรีเห็นชอบจัดตั้งธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME Development Bank) จึงอนุมัติหลักการให้ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อแปรสภาพบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม (บอย.) เป็นธนาคารเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนให้กับ SME ทั้งในรูปแบบเงินกู้และการค้าประกันสินเชื่อ นอกเหนือจากการตั้งกองทุนร่วมทุนเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับ SME

2) มอบหมายให้ธนาคารพาณิชย์ของรัฐเร่งรัดการปล่อยสินเชื่อให้กับ SME

3) ลดภาษีเงินได้นิติบุคคลให้กับ SME เฉพาะกรณีที่ผู้ประกอบการมีทุนจดทะเบียนชำระแล้วไม่เกิน 6 ล้านบาท และเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ใหม่ จากอัตราภาษีปัจจุบัน 30% เป็นดังนี้

- SME ที่มีกำไรไม่เกิน 1 ล้านบาท เสียภาษี 20%
- SME ที่มีกำไรไม่เกิน 1 – 3 ล้านบาท เสียภาษี 25%
- SME ที่มีกำไรเกินกว่า 3 ล้านบาทขึ้นไป เสียภาษี 30%

4) ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับธุรกิจเงินร่วมทุน (Venture Capital) เพื่อจูงใจให้นำเงินไปลงทุนในกิจการ SME ที่มีศักยภาพในการเติบโตดังนี้

- ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลให้สำหรับรายได้ที่เป็นเงินปันผลหรือผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนหุ้นที่ธุรกิจร่วมลงทุนได้รับ

- ยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินปันผลและผลประโยชน์จากการโอนหุ้นที่ผู้ลงทุนได้รับจากการลงทุนในธุรกิจเงินร่วมลงทุน

จากที่กล่าวมา จะเห็นว่ารัฐบาลได้เห็นความสำคัญของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และส่งเสริมธุรกิจประเภทนี้อย่างจริงจัง ดังนั้นจะเห็นว่ามีหน่วยงานต่าง ๆ มากมายทั้งในภาครัฐและเอกชนได้เข้ามามีบทบาทต่อการส่งเสริมธุรกิจดังกล่าว

หน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องต่อการส่งเสริมธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME)

จากการที่รัฐบาลได้กำหนดนโยบายธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นนโยบายหลัก ทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมต่อการสนับสนุนเพื่อแก้ปัญหา โดยมี การแบ่งงานกันทำ โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ การพัฒนาผู้ประกอบการให้มีความเข้มแข็ง ซึ่งมีวิธีการหลายวิธีดังนี้

- การให้การฝึกอบรม เพื่อให้บุคลากรหรือผู้ประกอบการมีความพร้อมในการดำเนินการ

- การให้คำปรึกษา แนะนำด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเทคโนโลยีหรือการบริหารจัดการ

- การประสานงาน ที่จะให้ผู้ประกอบการในธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้มีโอกาสพบปะกัน เพื่อสร้างพันธมิตรติดต่อค้าขายกัน

- การให้บริการข้อมูลธุรกิจ กับผู้ที่ต้องการในการขายสินค้า และผู้ที่มีความต้องการซื้อสินค้า

- การบริการด้านการเงิน การลงทุน ด้านบริหารจัดการ ฯลฯ

วิธีการหรือรูปแบบการให้ความช่วยเหลือเหล่านี้ อาจแยกหน่วยงานต่าง ๆ ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. หน่วยงานที่เข้ามาช่วยในการพัฒนาความเข้มแข็งของผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในระบบเศรษฐกิจ เป็นบุคคลที่ค้นพบความคิดและโอกาสทางธุรกิจใหม่ ๆ เป็นผู้รวบรวมเงินทุนเพื่อจัดตั้งธุรกิจ เป็นผู้จัดระเบียบภายในและบริหารดำเนินการให้ธุรกิจประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การบริหารจัดการยังขาดความเข้มแข็ง เนื่องจากกิจการหลาย ๆ ประเภทมีความเป็นมาจากการรับมรดกตกทอด ชื่อกิจการ แต่ยังคงขาดทักษะในการดำเนินการ จึงมีหลาย ๆ หน่วยงานได้ให้ความช่วยเหลือ เป็นต้นว่า สถาบันการศึกษาต่าง ๆ เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , สถาบันเพื่อการศึกษาทางด้านการจัดการ (IMET) , กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

2. หน่วยงานที่เข้ามาช่วยในการพัฒนาสภาพแวดล้อม

การพัฒนาสิ่งแวดล้อม เป็นส่วนที่เอื้อให้ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม SMEs สามารถทำธุรกิจได้ดีขึ้น เช่น ในเรื่องของเงินทุน เรื่องของข้อมูลข่าวสาร เรื่องของการปรับกฎหมาย เรื่องของภาษี เรื่องมาตรฐานในการทำบัญชี เป็นต้น ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม SMEs เป็นธุรกิจซึ่งไม่ใหญ่ กำลังคน กำลังเงินทุน มีไม่เพียงพอ ดังนั้นระบบต่าง ๆ จะต้องมีความเหมาะสมและขนาดที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้ประกอบการจะได้มีเวลาในการที่จะใช้จุดแข็งของเขา คือ ความใกล้ชิดที่มีต่อลูกค้า ดำเนินการทางด้านการตลาดให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง

ในที่นี้จะแยกหน่วยงานตามรูปแบบของการให้บริการออกได้ 2 กลุ่มใหญ่ เช่นกัน คือ

- 1) กลุ่มที่ให้บริการทางการเงินหรือเงินลงทุน
- 2) กลุ่มที่ให้บริการวิชาการและการบริหารจัดการในเรื่องต่าง ๆ

1) หน่วยงานให้บริการด้านการเงิน

การเงินเป็นปัญหาใหญ่ สำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เนื่องจากยังขาดความรู้ความเข้าใจในการประสานงานและการเรียนรู้ที่จะหาเงินเข้ามาใช้จ่าย หมุนเวียนในกิจการ ไม่ว่าในเรื่องเอกสาร การดำเนินการ การนำเสนอโครงการ ซึ่งทำให้สถาบันการเงินเกิดความเชื่อมั่น รวมทั้งขั้นตอนต่าง ๆ

หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีหลาย ๆ สถาบัน เช่น

- บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรม แห่งประเทศไทย (IFCT)
- บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม บอย. (SIFC)
- ธนาคารแห่งประเทศไทย
- ธนาคารกสิกรไทย จำกัด

- ธนาคารกรุงเทพ
- ธนาคารไทยพาณิชย์
- ธนาคารออมสิน
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

2) หน่วยงานที่ให้บริการด้านวิชาการ การบริหารจัดการ และอื่น ๆ

หน่วยงานซึ่งให้การสนับสนุน ส่งเสริมด้านองค์ความรู้ด้านวิชาการ การให้คำแนะนำปรึกษา ต่อปัญหาที่ประสบ การวินิจฉัยติดตามและประเมินผลการฝึกอบรม การให้บริการข้อมูล รวมทั้งการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการดำเนินงานของกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม ได้แก่

- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม
- คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI)
- สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐและเอกชน เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- มูลนิธิเพื่อสถาบันการศึกษาวิชาการจัดการแห่งประเทศไทย (IMET)
- สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ISMED) ซึ่งจะมีศูนย์บริการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs Center Service) โดยเฉพาะในการบริการเบื้องต้นด้านข้อมูลของผู้ประกอบการ บริการเชื่อมโยงเพื่อสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ บริการห้องสมุด SMEs
- สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
- สมาคมส่งเสริมผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม
- สถาบัน ISO สวท.
- สถาบันไทย - เยอรมนี
- สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ
- สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย - ญี่ปุ่น) โครงการพัฒนาระบบวินิจจัยและให้คำปรึกษาแนะนำสถานประกอบการ
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ
- สถาบันยานยนต์
- สถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

บริบทระดับท้องถิ่น

สภาพทั่วไป

หมู่บ้านป่าเคียน หมู่ที่ 6 เดิมเป็นบ้านวังไทร แยกตัวออกมาเป็นหมู่บ้านป่าเคียน เมื่อปี พ.ศ. 2529 หรือประมาณ 15 ปีมาแล้ว และปัจจุบันนี้ก็ได้มีการแบ่งแยกหมู่บ้านในบ้านป่าเคียนอีกเป็นหมู่บ้านภูไทพัฒนา ซึ่งขึ้นอยู่กับหมู่ 14 ต.วังไทร อ.ปากช่อง จ. นครราชสีมา คนกลุ่มแรกที่มาเริ่มก่อตั้งหมู่บ้าน คือ ครอบครัวนาย ดัน สุวรรณทา ซึ่งอพยพมาจากบ้านกระถิ่น อ.คง จ.นครราชสีมา โดยอพยพมาเพื่อหาพื้นที่ทำกินกันใหม่ ครอบครัวนางเนา เชื้อคาหมื่น , นายเอียด พรหมพินิจ อพยพมาจาก อ.นาแก จ.นครพนม เพื่อหาพื้นที่ทำกินใหม่ และครอบครัว นางรัก ภักดี นายบุญดื้อ ภักดี โดยอพยพมาจากบ้านห้วยยาง อ.เมือง จ.สระบุรี สาเหตุเพราะมาหาพื้นที่ทำกินใหม่

การตั้งถิ่นฐานในช่วงแรกที่อพยพเข้ามาใหม่ ๆ ได้เข้ามาจับจองพื้นที่รกร้างว่างป่าเพื่อปลูกพืชไร่ โดยปลูกที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่ ที่บุกเบิก การขยายตัวของประชากรของหมู่บ้านนี้ก็อยู่ในเกณฑ์ปกติ คือ ในชุมชนมีครัวเรือนทั้งหมด 79 ครอบครัว จะมีประชากรทั้งหมด 440 คน โดยเป็นเพศชาย 225 คน เพศหญิง 215 คน ซึ่งประชากรส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงอายุ 18-50 ปีเต็ม จำนวน 262 คน รองลงมาคืออายุ 6-12 ปี จำนวน 49 คน ส่วนอายุที่น้อยที่สุดคือ 1 วัน-3 ปีเต็ม มีจำนวน 6 คน มีผู้สูงอายุ จำนวน 1 คน และคนพิการทางตา 1 คน พิการทางขา 1 คน ส่วนประชากร ของหมู่ 14 ที่เพิ่งจะแยกหมู่บ้านออกไป มีจำนวน 57 ครัวเรือน มีประชากร 235 คน เป็นชาย 119 คน หญิง 116 คน ซึ่งจากการแยกของหมู่บ้านออกมาทำให้ทั้งสองหมู่บ้านมีจำนวนครัวเรือนที่น้อย

ตาราง แสดงจำนวนประชากรแยกตามอายุ (จำนวน 79 ครัวเรือน)

ช่วงอายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 วัน - 3 ปีเต็ม	6	1.4
3 ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม	17	3.9
6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	49	11.1
12 ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม	20	4.5
15 ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	24	5.5
18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	262	59.5
50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	29	6.6
60 ปี 1 วัน ขึ้นไป	33	7.5
รวม	440	100

ทำเลที่ตั้ง

หมู่บ้านป่าตะเคียน หมู่ที่ 6 ต.วังไทร อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอปากช่อง ประมาณ 20 กิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบและมีบางส่วนเป็นภูเขา มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับ	บ้านมะค่าโพรง	หมู่ 9 ต.วังไทร
ทิศตะวันออก	ติดกับ	บ้านภูไทพัฒนา	หมู่ 14 ต.วังไทร
ทิศตะวันตก	ติดกับ	บ้านทรัพย์เสริมรัฐ	หมู่ 1 ต.คลองม่วง
ทิศใต้	ติดกับ	บ้านซับน้อย	หมู่ 3 ต.วังไทร

แผนที่ หมู่บ้านป่าตะเคียน หมู่ที่ 6 ตำบลวังไทร อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
(ดูรายละเอียดในภาคผนวก ค)

สภาพที่ดิน

สภาพดินโดยทั่วไปของหมู่บ้านป่าตะเคียนส่วนใหญ่จะเป็นดินร่วนปนทรายบางพื้นที่มีหินปะปนโดยเฉพาะพื้นที่อยู่ติดชายเขา พื้นส่วนใหญ่ปลูกข้าวโพด มันสำปะหลัง และสวนน้อยหน่าบ้างเล็กน้อย การปลูกผักสวนครัวหลังบ้าน ระยะหลังพื้นที่มีการซื้อขายกันโดยวิธีซื้อขายท่วแปลงเป็นผืน ๆ ในราคาเหมาะสม ซึ่งที่อยู่ในเขตนิคมสร้างตนเอง ลำตะคอง ปัจจุบันพื้นที่บางแปลงได้ออกเอกสารสิทธิเป็นโฉนดที่ดินให้กับราษฎร บ้างแล้ว ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ

เดิมพื้นที่ของหมู่บ้านป่าตะเคียน ส่วนมากจะมีพื้นที่เป็นป่าดงดิบ มีต้นตะเคียน และต้นมะค่ารวมทั้งไม้เบญจพรรณ อื่น ๆ อยู่มาก จึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านป่าตะเคียน” ปัจจุบันชาวบ้านเข้ามาจับจองทำการบุกรุกป่า ทำให้สภาพปัจจุบันไม่มีป่าเหลือให้เห็น จะมีบ้างก็ตามวัด ที่อยู่ในหมู่บ้าน ซึ่งจะมีลักษณะเป็นวัดถ้ำอยู่ตามภูเขา ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ผลัดใบ ทำให้มีไฟไหม้แทบทุกปี จึงเป็นภูเขาที่ไม่ค่อยมีต้นไม้มากนัก

แหล่งน้ำที่สำคัญของหมู่บ้าน

แหล่งน้ำที่สำคัญของหมู่บ้านป่าตะเคียน คือบ่อน้ำบาดาล ซึ่งมีหน่วยราชการมาทำการเจาะให้แล้วทำเป็นประปาหมู่บ้าน หน่วยงานของรัฐที่เข้ามาเจาะให้ คือกรมเร่งรัดพัฒนาชนบท กรมทรัพยากรธรณีและกรมโยธาธิการ นอกจากนี้ก็จะมีสระน้ำ, คลองน้ำและฝายกั้นน้ำซึ่งก็ยังมีน้ำใช้ได้

ตลอดทั้งปี แต่การทำการเกษตรส่วนใหญ่จะอาศัยน้ำฝนทำให้บางปีถ้าฝนแล้งผลผลิตทางการเกษตรจะไม่ดีเท่าที่ควร

แหล่งน้ำ	จำนวน	การใช้น้ำ
บ่อน้ำบาดาล	5	ใช้ได้ตลอดปี
สระน้ำ	4	ใช้ได้ตลอดปี
คลอง	1	ใช้ได้ตลอดปี
ฝายกั้นน้ำ	1	ใช้ได้ตลอดปี

ระบบสาธารณูปโภค

ภายในหมู่บ้านมีระบบน้ำประปาใช้ มีถนนเป็นถนนลาดยางในหมู่บ้านแต่มีถนนบางเส้นที่เป็นถนนเข้าไปในหมู่บ้านยังเป็นถนนลูกรังสภาพใช้ได้ดี ในฤดูฝน มีระบบไฟฟ้าใช้ทำให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกตามมา เช่น โทรทัศน์ ตู้เย็น หม้อหุงข้าว ฯลฯ เป็นต้น การคมนาคมขนส่งชาวบ้านมีรถยนต์ใช้ มีรถมอเตอร์ไซด์ และมีโทรศัพท์ (ส่วนตัว, มือถือ,สาธารณะ)

ระบบสังคมและวัฒนธรรม

ระบบเครือญาติ แต่ก่อนจะอยู่กันเป็นแบบครอบครัวเดียว แต่ปัจจุบันนี้ระบบเครือญาติจะเป็นครอบครัวขยาย มีการซื้อที่ดิน แยกกันอยู่มากขึ้น โดยแยกมาอยู่ในครอบครัวของตนเอง

ผู้นำและการเมืองการปกครอง

หมู่บ้านปกครองในระบบประชาธิปไตย มีผู้นำหมู่บ้านคือ

1. นางเพ็ญพาส	ชาครเมตตากุล	ผู้ใหญ่บ้าน
2. นายยนต์	โนนกระโทก	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
3. นายนวล	ทองชั้นลูก	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
4. นายจำลอง	ทองสร	สมาชิก อบต.

ปัจจุบันไปขึ้นทะเบียนบ้านอยู่กับบ้านภูไทพัฒนา หมู่ที่ 14 ต.วังไทร ซึ่งแยกหมู่บ้านออกไป แต่ตำแหน่งยังเป็น อบต.อยู่หมู่บ้านป่าตะเคียน

5. นายนิคม	จันทะนาม	สมาชิก อบต.

ลักษณะการเมืองและการปกครองของหมู่บ้านนั้น จะมีผู้ใหญ่บ้านเป็นแกนหลักหรือเป็นคนสำคัญในการบริหารงาน นอกจากนี้ยังมีการระบุน้ำที่อย่างชัดเจนว่าใครทำอะไร มีหน้าที่อะไร ในที่นี้จะขอยกตัวอย่างมาเพียงบางตำแหน่ง เช่น

ผู้ใหญ่บ้าน จะเป็นผู้ปกครองของคนในหมู่บ้านเวลาใครมีปัญหาในเรื่องต่าง ๆ เช่น มีการลักขโมย มีการฆาตกรรมผู้ใหญ่บ้านก็จะเป็นผู้ติดตามและแก้ปัญหาตามกฎหมาย จึงนับว่าผู้ใหญ่บ้านมีความสำคัญมากที่สุดในการบริหารงานในหมู่บ้าน

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มีหน้าที่ ช่วยเหลือผู้ใหญ่ ในกรณีที่ผู้ใหญ่บ้านมีธุระที่จำเป็นซึ่งไม่สามารถมาด้วยตนเองได้ก็จะส่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านมาแทน

ส.อบต. (สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล) จะมีหน้าที่ในการจัดสรรงบประมาณในการก่อสร้าง เช่น การสร้างถนน การขุดคลอง การปรับปรุงและซ่อมแซมพื้นที่ เป็นต้น

นอกจากนี้ในแต่ละฝ่ายจะทำงานร่วมกันมีการเชื่อมโยงในการบริหารงานต่าง ๆ ในหมู่บ้านมีการประชุมกันมีการแสดงความคิดเห็นร่วมกันเวลามีกิจกรรมประเพณีต่าง ๆ ก็มีการแบ่งหน้าที่และบทบาทตามความเหมาะสมและลักษณะของคนแต่ละคน แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดในการบริหารงานในหมู่บ้านก็คือ การเข้าใจกัน การมีความสามัคคี สามารถทำให้หมู่บ้านนั้นมีความเจริญและเป็นที่ยอมรับของหมู่บ้านที่อยู่ใกล้เคียงได้ตลอดไป

ด้านเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจโดยทั่ว ๆ ไป ของหมู่บ้านป่าตะเคียนนั้นส่วนใหญ่ชาวบ้านจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมและอาชีพเลี้ยงสัตว์ ซึ่งอาชีพต่าง ๆ ก็พอมีรายได้เลี้ยงครอบครัวแต่ก็ไม่มากเท่าที่ควร ราคาสินค้าก็มีราคาตกลง เช่น ข้าวโพดราคาตกซึ่งผลกำไรที่ได้มาในแต่ละครั้งไม่มากเท่าที่ควร ทำให้รายได้ไม่พอกับรายจ่าย จึงนับว่าการปลูกข้าวโพด และราคาข้าวโพดยังเป็นปัญหาที่สำคัญ

วัดและประเพณี

วัดและประเพณีถือว่าเป็นแหล่งที่มีความสำคัญของคนในหมู่บ้านเป็นอย่างมาก เพราะวัดเป็นสถานที่เดียวที่ช่วยในการสร้างและสืบสานประเพณี เป็นแหล่งที่ช่วยยึดเหนี่ยวจิตใจให้คนทำความดีเป็นศูนย์แห่งวัฒนธรรมและศูนย์รวมแห่งชาติใจที่ เมตตา มีคุณธรรมและสั่งสอนหลักธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิต พระสงฆ์ได้สอนให้ชาวบ้านทำบุญ สอนหลักธรรมกล่อมเกลายจิตใจ ให้เข้าใจในความหมายของพระพุทธศาสนา ปัจจุบัน วัดในพื้นที่ ของหมู่บ้านมีจำนวน 1 แห่งด้วยกัน คือวัดถ้ำโพธิราช มีหลวงพ่อ ๓ องค์ สร้อยสูงเนินเป็นเจ้าอาวาส มีพระลูกวัดอยู่ 3 รูปและสำนักสงฆ์ ถ้ำพญางู ปัจจุบันมีพระอยู่ 1 รูป ซึ่งในแต่ละเดือนก็มีงานบุญงานประเพณีในรอบหนึ่งปีที่หมู่บ้านรวมกันจัดขึ้น คือ

เดือน มกราคม	งานประเพณีทำบุญวันขึ้นปีใหม่
เดือน เมษายน	งานประเพณีสงกรานต์
เดือน กรกฎาคม	มีการเลี้ยงศาลภูมิที่ชาวบ้านให้ความนับถือ ,ประเพณีเข้าพรรษา

เดือน กันยายน

ทำบุญสาร์ทไทย

เดือน ตุลาคม

งานทำบุญประเพณีออกพรรษา

เดือน พฤศจิกายน

งานทอดกฐิน, ลอยกระทง

โรงเรียนและการศึกษา

หมู่บ้านบ้านป่าตะเคียน หมู่ที่ 6 ตำบลวังไทรอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ยังไม่มีโรงเรียนประจำหมู่บ้านเพราะเป็นหมู่บ้านที่ยังมีจำนวนครัวเรือนและประชากรน้อยจึงส่งลูกหลานไปเรียนบริเวณโรงเรียนที่อยู่ใกล้หมู่บ้านในระดับประถม คือโรงเรียนบ้านซับเศรษฐี ระดับมัธยมศึกษา เรียนที่โรงเรียนปากช่องและในหมู่บ้านจะมีศูนย์เลี้ยงเด็กเล็ก มีเด็กอยู่ประมาณ 25 คน มีครู 1 คน

สุขภาพและอนามัย

การเจ็บป่วยของราษฎรส่วนใหญ่ก็จะไปรักษาเบื้องต้นที่สถานพยาบาลประจำอำเภอดำบลวังไทร และถ้าเจ็บป่วยมากก็จะไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลปากช่องนานา ซึ่งมีระยะทางประมาณ 30 กิโลเมตร

ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม

ผลการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียน หมู่ที่ 6 โดยภาพรวมมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผลการประเมินหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมเสริมผู้รู้ (หน่วยระบบ A) แบ่งออกเป็น 3 หน่วย ดังนี้

1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) ของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปร 5 ข้อดังนี้

1.1.1 นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจากการสัมภาษณ์ และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้าน ทำให้ได้ข้อมูลทั้งด้านบวก และด้านลบคือ ด้านบวก

1. ทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านไม่ต้องพึ่งพาเงินนอกระบบ
2. มีความกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรมกองทุน
3. เป็นการส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านก่อให้เกิดอาชีพใหม่ ๆ
4. เป็นโครงการที่ดี หากนำไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์
4. ทำให้ชาวบ้านรู้จักการออมทรัพย์

ด้านลบ

1. เป็นการเพิ่มภาระหนี้สินให้กับชาวบ้าน ถ้าไม่นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์
2. ระยะเวลาการใช้หนี้ 1 ปี เร็วเกินไป ดอกเบี้ยร้อยละ 12 บาท/ปี แพงเกินไป
3. คณะกรรมการไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง
4. เป็นโครงการเร่งด่วนของรัฐบาล ทำให้ขาดการประชาสัมพันธ์ ที่มีความเข้าใจตลาด

เคลื่อน

1.1.2 เงิน 1 ล้านบาท

ข้อดี

- มีเงินจำนวน 1 ล้านบาท มาหมุนเวียนภายในหมู่บ้านทำให้เกิดสภาพคล่องในการบริหารกิจการ

ข้อเสีย

- เงิน 1 ล้านบาท จะไม่เกิดประสิทธิผล ถ้าคณะกรรมการและสมาชิกผู้กู้ นำเงินไปบริหารจัดการไม่ถูกต้องประสงค์

1.1.3 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียน มีกระบวนการคัดเลือกโดยการผ่านการประชาคมหมู่บ้าน จำนวน 15 คน แต่ได้มีการแยกหมู่บ้านออกไป หลังการอนุมัติเงินกู้จึงเหลือคณะกรรมการเพียง 9 คน

ข้อดี

- มีการแบ่งหน้าที่กันทำงาน
- ให้ความร่วมมือในการประชุม

ข้อเสีย

- มีการประชุมไม่ต่อเนื่อง
- คณะกรรมการบางคนไม่ค่อยเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง

1.1.4 ผู้สมัครขอกู้ สมาชิกเสนอโครงการขอกู้เงินทั้งสิ้น 52 รายจากจำนวนสมาชิกทั้งหมด 66 คน

ข้อดี

- สมาชิกมีการออมเงินอย่างสม่ำเสมอ จากระเบียบที่กำหนด
- สมาชิกมีการทำกิจกรรมร่วมกัน

ข้อเสีย

- ไม่เข้าใจในการเขียนโครงการที่ขอกู้
- ขาดจิตสำนึก ความรับผิดชอบและไม่ต้องการรับรู้เรื่องอื่นนอกจากการขอกู้เงิน

1.1.5 นักศึกษาบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน

ข้อดี

- สร้างงาน สร้างรายได้แก่บัณฑิตว่างงานในหมู่บ้าน
- มีโอกาสได้รับการศึกษาเพิ่มเติมในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต

ข้อเสีย

- เป็นนโยบายเร่งด่วนเกิดการสับสนระหว่างปฏิบัติงาน
- สัญญาการให้ทุนระยะสั้น ไม่สามารถศึกษาจนจบหลักสูตรปริญญาโทและขาดโอกาส

ในการทำงานร่วมกับกองทุนเพราะกองทุนไม่มีนโยบายการจ้างบัณฑิตทำงาน

1.2 ผลการประเมินกระบวนการ (Process) ของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปร 5 ข้อดังนี้

1.2.1 กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ มีกระบวนการคัดเลือกโดยคณะกรรมการพิจารณาจากการเขียนโครงการเสนอ ซึ่งต้องระบุวัตถุประสงค์ของการใช้เงินไว้อย่างชัดเจนซึ่งคณะกรรมการได้คัดเลือกผู้กู้จำนวน 52 ราย

1.2.2 กระบวนการแนะนำวิธีการทำธุรกิจ ไม่มีหน่วยงานใดมาแนะนำสมาชิกผู้กู้เงินในการดำเนินธุรกิจใหม่

1.2.3 กระบวนการรับชำระหนี้ ยังไม่มีการรับชำระหนี้เนื่องจากยังอยู่ในขั้นตอนดำเนินการและยังไม่ครบกำหนดการรับชำระหนี้

1.2.4 กระบวนการทำบัญชีของกองทุน พบว่าขั้นตอนการลงบัญชีตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีความยุ่งยากซับซ้อนยากต่อการลงบัญชีและความไม่เข้าใจของคณะกรรมการ

1.3 ผลการประเมินผลผลิต (Product) ของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

1.3.1 ผลโดยตรง พบว่าจำนวนผู้กู้เงินได้นำเงินไปประกอบอาชีพตามวัตถุประสงค์ที่ได้เขียนเสนอโครงการขอู้เงินเพียงบางส่วนเท่านั้น เนื่องจากผู้กู้ส่วนใหญ่มีภาระหนี้สินเดิมอยู่แล้ว เมื่อกู้เงินกองทุนได้จะแบ่งไปใช้หนี้และดำเนินกิจกรรมอาชีพเดิมที่ทำอยู่ ซึ่งจากการที่กองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียนได้รับการจัดสรรเงินล้านจากรัฐบาลแล้วได้พิจารณาอนุมัติเงินกู้แก่สมาชิกจำนวน 52 ราย เป็นเงินทั้งสิ้น 830,000 บาท

1.3.2 ผลกระทบโดยตรง พบว่า จำนวนผู้กู้ที่ได้ 52 ราย ได้มีการสะสมเงินออมโดยการฝากเงินสัจจะเดือนละ 30 บาทต่อสมาชิก 1 ราย ทำให้กองทุนมีเงินทุนสะสมก่อนที่จะได้รับการจัดสรรเงินล้าน จากจำนวนผู้กู้เงินได้ทั้ง 52 ราย

1.3.3 ผลกระทบทางอ้อม พบว่า กองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียน มีศักยภาพและความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น จากการมีส่วนร่วมของสมาชิกโดยมีกิจกรรมให้สมาชิกร่วมกันทำบ่อยครั้ง ทำให้สมาชิกมีความกล้าคิดกล้าทำกล้าแสดงออกทางด้านความคิดจึงเกิดเครือข่ายการเรียนรู้ จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การประกอบอาชีพ ส่งผลถึงการทำให้เกิดเครือข่ายด้านการตลาด และสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจของหมู่บ้านไปด้วย

2. ผลการประเมินหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B) แบ่งออกเป็น 4 หน่วย คือ

2.1 ผลการประเมินบริบทของหน่วยระบบ B พบว่า

2.1.1 ประสิทธิภาพในการดำเนินกิจการของผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียน มี จุดดี และจุดเสียดังนี้

จุดดี คือ ผู้กู้ มีประสิทธิภาพในแต่ละสาขาของอาชีพนั้น ๆ อยู่แล้วทำให้การสานต่อกิจการเดิมของผู้กู้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

จุดเสีย คือผู้กู้บางรายต้องการความรู้และเทคโนโลยีต่าง ๆ เพิ่มเติมเองจากสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่

2.1.2 อาชีพหลักและรายได้ของครอบครัวผู้กู้

จุดดี อาชีพหลักของผู้กู้ของบ้านป่าตะเคียนส่วนใหญ่ก็คือการทำไร่ ทำสวน ซึ่งเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ที่ติดต่อกันมานาน

จุดเสีย อาชีพทำไร่ทำสวน ต้องพึ่งพาน้ำฝนธรรมชาติ ทำให้การกำหนดผลผลิตที่ได้ไม่แน่นอน

2.1.3 การมีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้กู้ สมาชิกกองทุนเงินล้านบ้านป่าตะเคียน ส่วนใหญ่จะมีหนี้สินทั้งในและนอกระบบ ดังนั้นการที่จะเพิ่มภาระหนี้สินจากการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านอีกก็คงจะไม่ใช่วิธีเรื่องใหญ่ของสมาชิก เพราะเมื่อถึงเวลาผู้กู้สามารถนำเงินมาคืนแก่กองทุนได้ตามกำหนด

2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

2.2.1 จำนวนเงินที่ได้จากการกู้กองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียน หมู่ที่ 6 มีจุดดี และจุดเสียดังนี้

จุดดี การที่สมาชิกจะทำการกู้เงินจากกองทุนได้นั้นจะต้องผ่านเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติเงินกู้ตามระเบียบโดยจะถูกกลั่นกรองจากคณะกรรมการกองทุนทั้งหมดโดยเฉพาะจำนวนที่กู้ได้นั้นมักจะพิจารณาจากวัตถุประสงค์ความต้องการใช้เงินในการประกอบกิจการนั้น ๆ ให้เหมาะสม

จุดเสีย จำนวนเงินที่ขอกู้ไม่เพียงพอต่อการให้สมาชิกกู้ยืมต้องไปขอกู้เงินนอกระบบมาสมทบ

2.2.2 สถานที่และวัตถุดิบ

จุดดี สภาพแวดล้อมบริเวณบ้านป่าตะเคียน น.6 เหมาะสมกับการทำการเกษตร โดยเฉพาะการทำสวนน้อยหน่า มีตลาดรับซื้อผลผลิตอยู่ไม่ไกลจากหมู่บ้าน

จุดเสีย ขาดแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ที่สามารถใช้ได้ตลอดทั้งปี โดยเฉพาะปีนี้ (พ.ศ. 2545) เกษตรกรได้รับผลกระทบกับภัยแล้งมีผลผลิตออกสู่ตลาดน้อย บางรายไม่ได้ผลผลิตเลยส่วนด้าน โคนมก็ได้รับผลกระทบคือไม่มีหญ้าสดทั้งในธรรมชาติและแปลงพืชอาหารสัตว์

2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B จากการที่ผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าไปศึกษาระบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียน และได้ประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B โดยใช้ตัวชี้วัดดังต่อไปนี้

2.3.1 การทำกิจการอย่างถูกวิธีของผู้กู้แต่ละรายพบว่า การนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์มีจุดดี จุดเสีย ดังนี้

จุดดี ผู้กู้นำเงินกู้ไปดำเนินการกิจการอย่างถูกวิธีตามได้เขียนเสนอไปในโครงการก็จะบรรลุตามวัตถุประสงค์นโยบายของรัฐบาลในอันที่จะกระจายเงินให้มีการหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน

จุดเสีย เนื่องจากเป็นอาชีพการเกษตร บางรายที่กู้ไปปลูกพืชไร่และทำสวนต้องรอฝนธรรมชาติ

2.3.2 การหาตลาดและวัตถุดิบของผู้กู้แต่ละราย

จุดดี มีตลาดรับซื้อผลผลิตอยู่แล้วในบริเวณ อำเภอปากช่อง

จุดด้อย จากที่ไม่มีการรวมกลุ่มอย่างชัดเจนเกษตรกรมักถูกพ่อค้าคนกลางเอาเปรียบเรื่องราคาผลผลิต

2.3.3 การทำบัญชีของผู้กู้แต่ละราย

จุดดี สมาชิกผู้กู้เงินจากกองทุนไปประกอบกิจการมีการจัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย ร้อยละ 20 จะทำให้ทราบถึงการได้กำไร ขาดทุนของกิจการ

จุดด้อย สมาชิกผู้กู้ ร้อยละ 80 ไม่ค่อยให้ความสนใจเรื่องการจัดทำบัญชีเรื่องจากเป็นเรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อน

2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B

2.4.1 ผลโดยตรง ผลจากการกู้เงินกองทุนผู้กู้ มีรายได้เพิ่มมากขึ้นจากการนำเงินกู้ไปพัฒนาอาชีพได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นจากเดิมมีรายได้ เฉลี่ย 8,000 บาทต่อเดือนและมีรายได้เพิ่มขึ้นเป็น 10,000 บาทต่อเดือน

2.4.2 ผลกระทบโดยตรง ผู้กู้ร้อยละ 90 ได้ทำกิจการด้วยเทคนิควิธีที่ดีอันเนื่องมาจากการได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและได้ทำการขยายกิจการและสามารถชำระเงินต้นและดอกเบี้ยคืนกองทุน ตัวอย่างเช่น การปลูกข้าวโพด การปลูกมันสำปะหลังและการทำสวนน้อยหน่า

2.4.3 ผลกระทบทางอ้อม ผลจากการกู้เงินกองทุนทำให้ผู้กู้มีการเรียนรู้และมีประสบการณ์มากขึ้น จากการได้มีกิจกรรมการรวมกลุ่ม ส่งผลให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ A นั้น มีความเชื่อมโยงต่อกันเช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัวต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือรายได้เป็นเงินของผู้กู้แต่ละรายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียน (ซึ่งขณะนี้ยังไม่ถึงกำหนดการคืนเงิน) ดังนั้น เงินที่ผู้กู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของระบบ A ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ไม่ได้นำตัวชี้วัดดังกล่าวมาประเมินเนื่องจากยังไม่มี การรับคืนเงินจากผู้กู้สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

1. วัตถุประสงค์ประการที่ 1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียนม.6 ทั้ง 5 ข้อ พบว่า

1.1 การเกิดกองทุน พบว่า

1.1.1 การที่มีกองทุนหมู่บ้านเป็นการเพิ่มจำนวนกองทุนขึ้นในหมู่บ้านป่าตะเคียน ซึ่งมีอยู่แล้ว 3 กองทุน แต่ยังไม่มีการรวมกองทุนเงินล้านกับกองทุนใด

1.1.2 การมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ในส่วนของชาวบ้านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนในแง่ดีเป็นส่วนใหญ่ เพราะว่าเห็นเป็นเรื่องที่ดีที่มีเงินมาหมุนเวียนในหมู่บ้านในอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าการไปกู้เงินนอกระบบ

1.1.3 ทศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน ชาวบ้านมีทัศนคติต่อกองทุนปานกลาง

1.1.4 การกำหนดวัตถุประสงค์ของกองทุน เช่นการพัฒนาอาชีพ มีการสร้างงาน มีการสร้างรายได้ จะทำให้ชุมชนเข้มแข็งยิ่งขึ้น

1.1.5 แนวโน้มความเข้มแข็งและอยู่รอดของกองทุน มีชาวบ้านในหมู่บ้านให้ความร่วมมือในการสมัครเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียน จำนวน 66 ราย

1.1.6 ยอดเงินในปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียน แบ่งออกเป็น 2 บัญชี คือ บัญชีเงินออมและเงินทุนมียอดเงินทั้งสิ้น 30,063.95 บาท และบัญชีเงินล้านคงเหลือ 176,568.02 บาท(ข้อมูลเดือน กรกฎาคม 2545)

1.2 การมีระบบบริการกองทุน พบว่า

1.2.1 หมู่บ้านมีคณะกรรมการบริหารกองทุนในปีแรก เพียง 9 คน ทำให้การบริหารงานมีอุปสรรคอยู่บ้าง แต่ได้รับการแก้ไขแล้ว โดยได้มีการคัดเลือกคณะกรรมการตามกระบวนการสรรหาคณะกรรมการ ตามระเบียบกองทุน ครบ 15 คน เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2545

1.2.2 ระเบียบบริหารกองทุน มีการจัดร่างระเบียบโดยการมีส่วนร่วมของสมาชิก ผู้ทรงคุณวุฒิ ข้าราชการในท้องถิ่นและพัฒนาการอำเภอปากช่อง

1.2.3 การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารมีการประชุมอย่างต่อเนื่อง

1.2.4 การตัดสินใจ กู้ พิจารณาจากระเบียบการกู้เงินและอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 12 บาท/ปี โดยมีสมาชิกยื่นโครงการขอกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียน ม.6 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สมาชิกกองทุนบ้านป่าตะเคียน จำนวน 66 ราย
2. สมาชิกยื่นโครงการขอกู้ จำนวน 52 ราย
3. สมาชิกได้รับพิจารณาให้กู้เงิน จำนวน 52 ราย
4. สมาชิกไม่พึงประสงค์ขอกู้ จำนวน 14 ราย

1.2.5 การจัดสรรผลประโยชน์เมื่อกองทุนมีผลกำไร มีการจัดสรรผลประโยชน์อย่างยุติธรรม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. เป็นเงินปันผลค่าหุ้น ร้อยละ 20
2. เป็นค่าตอบแทนแก่คณะกรรมการกองทุน ร้อยละ 20
3. เป็นทุนการศึกษาและพัฒนาอาชีพของประชาชน ร้อยละ 10
4. เป็นทุนเพื่อสมทบทุน ร้อยละ 10
5. เป็นทุนเพื่อสวัสดิการแก่สมาชิก ร้อยละ 10
6. เป็นทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน ร้อยละ 10
7. เป็นเงินประกันความเสี่ยง ร้อยละ 15
8. เป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่ผู้กู้ ร้อยละ 5
9. เงินเหลือจ่ายจากกำไรสุทธิจากข้อ 1 ถึงข้อ 8 ให้นำเข้าสมทบกองทุน

1.3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง ปัจจัยที่ทำให้กองทุนหมู่บ้านสำเร็จคือการที่ชาวบ้านได้มีการพึ่งพาตนเองและการมีกองทุนเดิมอยู่แล้วในหมู่บ้าน เช่น กองทุนต่าง ๆ เงินสะสมในหมู่บ้าน มีทุนทางด้านทรัพยากรพร้อมที่จะประกอบอาชีพและมีภูมิปัญญาชาวบ้านที่พร้อมจะสนับสนุนและมีการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์จากสมาชิกผู้กู้ด้วยกัน

1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยการประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านให้ประชาชนได้รับทราบซึ่งข่าวสารที่ประชาชนบ้านป่าตะเคียนได้รับรู้ในส่วนใหญ่มิใช่ผู้ใหญ่บ้านจะประกาศผ่านหอกระจายข่าว และจากการติดตามทางสื่อวิทยุ โทร

ทัศน์ และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น ซึ่งจากการจัดเวทีประชุมชาวบ้านและการสัมภาษณ์มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ให้ความสนใจรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับกองทุน ดังนั้นการที่รัฐบาลมีนโยบายให้บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านได้เข้ามาปฏิบัติงานในหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมกับกองทุน จึงเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเศรษฐกิจของหมู่บ้านด้วย

1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น โดยการกระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ โดยบัณฑิตกองทุนร่วมกับคณะกรรมการกองทุนจัดเวทีเครือข่ายการเรียนรู้ของกลุ่มอาชีพเดียวกันมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ในด้านการประกอบอาชีพ ซึ่งจัดเวทีดังกล่าวเริ่มต้นจากระดับหมู่บ้านแล้วจึงจัดเวทีระดับตำบล เพื่อให้หมู่บ้านอื่น ๆ ได้แลกเปลี่ยนปัญหาและประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเดียวกันว่าผลที่ได้จะมีประโยชน์ต่อสมาชิกมากน้อยเพียงใดจากการจัดเวทีดังกล่าวจะเป็นการสร้างจิตสำนึกในการรักหมู่บ้านชุมชน ทำให้ชุมชนมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืนและมั่นคงตลอดไป

2. วัตถุประสงค์ประการที่ 2 การทราบว่ามีปัจจัยด้านบวกและด้านลบอะไรบ้างที่สนับสนุนหรือขัดขวางบรรลุเป้าหมายของกองทุนตามวัตถุประสงค์ประการที่ 1 ข้างต้น

2.1 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในด้านการดำเนินการกองทุน

2.1.1 ประชาชนในหมู่บ้านป่าตะเคียน จำนวน 79 ครัวเรือน ปลัดอบต.วังไพร พัฒนาการตำบล มีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน

2.1.2 ประชาชนในหมู่บ้านมีความซื่อสัตย์ และมีความสามัคคีอยู่ในเกณฑ์ดี

2.2 ปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

2.2.1 มีผู้ไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งกองทุนบ้านป่าตะเคียน หมู่ที่ 6

2.2.2 มีจำนวนสมาชิกไม่พอใจในการตัดสินใจกู้

2.2.3 เกิดความขัดแย้งระหว่างสมาชิกกับคณะกรรมการ

2.2.4 สมาชิกไม่มีความเสียสละในการร่วมกิจกรรม

3. วัตถุประสงค์ประการที่ 3 การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

3.1 มีเครือข่ายขององค์กรย่อยในชุมชน คือ

3.1.1 กลุ่มออมทรัพย์กู้ยืมเพื่อการเกษตร บ้านป่าตะเคียน หมู่ 6 มีกิจกรรมหลักของกลุ่มคือ กู้ยืมเงินไปลงทุนซื้อปุ๋ย ซื้อยา และเมล็ดพันธุ์พืชต่าง ๆ

3.1.2 กลุ่มสตรีแม่บ้านมีกิจกรรมคือ รวมตัวกันทำผลิตภัณฑ์ เป็นรายได้เสริม (เย็บผ้า)

4. วัตถุประสงค์ประการที่ 4 การค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านป่าตะเคียน

4.1 ความเข้มแข็งของหมู่บ้านตามที่กองทุนหมู่บ้านละชุมชนเมืองกำหนด

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. สมาชิกในหมู่บ้านมีความสามัคคี	ปานกลาง
2. สมาชิกในหมู่บ้านมีความซื่อสัตย์	ปานกลาง
3. สมาชิกในหมู่บ้านมีการยกย่องคนทำความดี	ปานกลาง
4. สมาชิกในหมู่บ้านมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	ปานกลาง
5. สมาชิกในหมู่บ้าน มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม	2 ครั้ง/ปี
6. สมาชิกในหมู่บ้านมีอาชีพเลี้ยงครอบครัวได้	เท่าเดิม
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น	เท่าเดิม
8. สมาชิกในหมู่บ้านมีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กร	เพิ่มขึ้น
9. สมาชิกในหมู่บ้านมีการประชุมรับฟังความคิดเห็น	น้อย
10. สมาชิกในหมู่บ้านมีการช่วยเหลือเด็ก/สตรี/ผู้ด้อยโอกาส	เพิ่มขึ้น
11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม	ใช่
12. มีแผนงานชุมชนโดยสมาชิก	ใช่
4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะประชาชนในหมู่บ้านป่าตะเคียน	
4.2.1 สมาชิกในหมู่บ้านมีความสามัคคีในระดับปานกลางดูได้จากการให้ความร่วมมือร่วมใจในการประกอบกิจกรรมเพื่อส่วนรวม เช่น งานบุญต่าง ๆ ที่มีกิจกรรมตามสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน	
4.2.2 สมาชิกมีความซื่อสัตย์ เสียสละเพื่อส่วนรวม มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในระดับให้มากกว่าเดิม ถึงจะทำให้ชุมชนเข้มแข็ง	
4.2.3 สมาชิกต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มและองค์กรต่าง ๆ ในหมู่บ้านถึงจะทำให้ชุมชนเข้มแข็งได้	

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

จากผลการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียน หมู่ 6 ต.วังไทร อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา พอสรุปได้ว่า

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียน บรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด
2. เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านป่าตะเคียนในทัศนคติของประชาชนในหมู่บ้าน
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียน

วิธีดำเนินการ

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ประยุกต์ใช้การประเมินแบบชีพชีโมเดล ประกอบไปด้วย การประเมินสภาพแวดล้อม , การประเมินปัจจัย , การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิต โดยประเมินจากกลุ่มเป้าหมาย คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียน และบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินได้มาจาก

- การสังเกตและบันทึก
- การสัมภาษณ์
- การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน
- การศึกษาเจาะลึกกรณี
- การเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบ บร.ต่าง ๆ

ตัวชี้วัดข้อมูลที่ต้องการแหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลตามรูปแบบการประเมิน ได้ประเมินจาก

- บริบทชุมชนในระดับหมู่บ้าน และระดับรายบุคคล เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน สภาพเศรษฐกิจและสังคม , วัฒนธรรมประเพณี โครงสร้างพื้นฐานทรัพยากร ผู้นำชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ

- ปัจจัยในระดับหมู่บ้าน และรายบุคคล เกี่ยวกับนโยบายระเบียบแนวทางปฏิบัติ การประชาสัมพันธ์, คณะกรรมการต่าง ๆ ฯลฯ

- กระบวนการในระดับหมู่บ้านและรายบุคคล เกี่ยวกับการจัดระเบียบกองทุนหมู่บ้าน , ระบบบัญชีกองทุน , กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุน ฯลฯ เป็นต้น

- ผลผลิตในระดับหมู่บ้านและรายบุคคล เกี่ยวกับ จำนวนสมาชิกกองทุน จำนวนผู้ได้กู้เงิน และยอดเงินให้กู้ ฯลฯ เป็นต้น

ผลการดำเนินการ

เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์จากรูปแบบการประเมิน แบบชีพชีฟโมเดล โดยจำแนกตามวันดูประสงค์ของการประเมินแบ่งได้ 3 ตอน ดังนี้

ผลการประเมินบริบท

1.1 บริบทระดับประเทศ นโยบายของรัฐบาล และหน่วยงานที่ส่งเสริมธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีนโยบายดังนี้

- นโยบายด้านเกษตรกรรม
 - 1) การฟื้นฟูและส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร โดยการปรับโครงสร้างด้านสินเชื่อ
 - 2) การส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสาน
 - 3) ส่งเสริมให้เกษตรกรมีที่ดินทำกิน
- นโยบายด้านอุตสาหกรรม
 - 1) ปรับโครงสร้างการผลิตในการผลิตภาคอุตสาหกรรม โดยคำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติ ทักษะฝีมือภูมิปัญญาไทย
 - 2) เสริมสร้างให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐาน
 - 3) พัฒนาบุคลากรและแรงงานให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนา
 - 4) ส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม
 - 5) ส่งเสริมบทบาทของสถาบันการเงิน
 - 6) สนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการใหม่ ๆ
- นโยบายด้านบริการและการท่องเที่ยว

- 1) พัฒนาการบริหารจากการปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน
 - 2) ส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้วยการเร่งฟื้นฟูระดับความสัมพันธ์และความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน
- นโยบายด้านพาณิชย์และเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่จะส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) โดยดำเนินการดังนี้
- 1) จัดตั้งธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
 - 2) ให้ธนาคารพาณิชย์ของรัฐ เร่งรัดปล่อยสินเชื่อให้กับ SME
 - 3) ลดภาษีเงินได้นิติบุคคลให้กับ SME
 - 4) ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับธุรกิจเงินร่วมลงทุน

หน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องต่อการส่งเสริมธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME)

- หน่วยงานที่เข้ามาช่วยในการพัฒนาความเข้มแข็งของผู้ประกอบการ เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , สถาบันเพื่อการศึกษาทางด้านการจัดการ , กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม เป็นต้น

- หน่วยงานที่เข้ามาช่วยในการพัฒนาสภาพแวดล้อม แบ่งได้เป็น

- 1) หน่วยงานที่ให้บริการด้านการเงิน เช่น บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (IFCT) , บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม บอย. (SIFC) , ธนาคารแห่งประเทศไทย ฯลฯ เป็นต้น
- 2) หน่วยงานที่ให้บริการด้านวิชาการ การบริหารจัดการและอื่น ๆ เช่น กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม , คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สถานศึกษาต่าง ๆ ฯลฯ เป็นต้น

บริบทระดับท้องถิ่น

หมู่บ้านป่าตะเคียน หมู่ที่ 6 ต.วังไทร อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา เดิมขึ้นอยู่กับหมู่บ้านวังไทร ได้แยกตัวออกมาตั้งหมู่บ้านเมื่อปี พ.ศ.2529 มีประชากร ก่อนที่บ้านภูไทพัฒนาจะแยกหมู่บ้านออกไป จำนวน 136 ครัวเรือน มีประชากร 675 คน เป็นชาย 344 คน หญิง 331 คน ปัจจุบันหมู่บ้านภูไทพัฒนาได้แยกตัวออกไป จึงมีจำนวนครัวเรือนเหลืออยู่ 79 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 440 คน เป็นชาย 225 คน หญิง 215 คน ราษฎรส่วนใหญ่มีอาชีพทำไร่ คือ ไร่ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ไร่ข้าว และมีการทำสวนน้อยหน้า ปลูกผักสวนครัวบ้าง เล็กน้อย สภาพที่ดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย มีป่าไม้หลงเหลืออยู่บ้างตามบริเวณวัด แหล่งน้ำที่ใช้จะเป็นบ่อบาดาล และสระน้ำที่ทางหน่วยราชการเข้าไปดำเนินการขุดเจาะให้ หมู่บ้านปกครองระบอบประชาธิปไตย มีผู้นำการปกครองคือผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิก อบต.

เศรษฐกิจโดยทั่ว ๆ ไป เนื่องจากทำอาชีพการเกษตร จึงต้องพึ่งพาฟ้าฝน ตามธรรมชาติทำให้การวางแผนการผลิตภาคเกษตรไม่แน่นอน มีวัดประจำหมู่บ้านคือ วัดถ้ำโพธิราช ไม่มีโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมประจำหมู่บ้าน ต้องอาศัยไปเรียนในหมู่บ้านใกล้เคียง การรักษาพยาบาลจะมีอนามัยประจำตำบลตั้งอยู่ที่วังไทร และโรงพยาบาลประจำอำเภอปากช่อง ซึ่งห่างจากหมู่บ้านประมาณ 30 กิโลเมตร

ผลการดำเนินการหน่วยบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้รู้ (หน่วยระบบ A) พบว่า

1. คณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียน มีความเข้าใจเจตนารมณ์ของรัฐบาล ในการจัดตั้งกองทุนเงินล้านเพื่อกระจายเม็ดเงินสู่ท้องถิ่น
2. เงิน 1 ล้านบาทควรอยู่ต่อไปด้วยการชำระหนี้คืน ให้กับกองทุนเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิกรายอื่น ๆ
3. สมาชิกผู้รู้ที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาจากคณะกรรมการกองทุนมีคุณสมบัติครบถ้วน ตามระเบียบกองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียน
4. ทักษะคติของประชาชนหมู่บ้านป่าตะเคียน มีทักษะคติที่ดีต่อโครงการของรัฐบาลที่มี กองทุน 1 ล้านบาท เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ประชาชน

ผลการวิเคราะห์หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้รู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B) พบว่า

1. สมาชิกผู้รู้เงินจากกองทุนมีประสบการณ์ในอาชีพที่ทำอยู่แล้ว ทำให้การดำเนินงานของกิจการเป็นไปอย่างต่อเนื่อง
2. สมาชิกผู้รู้ส่วนใหญ่มีอาชีพด้านเกษตรกรรม คือการทำไร่ การทำสวนน้อยหน้าเป็นต้น
3. ผลจากการรู้เงินกองทุนทำให้สมาชิกผู้รู้ เกิดความเข้มแข็งในกิจการของตนเอง
4. สมาชิกผู้รู้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการกู้ยืมเงินกองทุนไปดำเนินกิจการ

อภิปรายผล

การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียน หมู่ที่ 6 ตำบลวังไทร อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ได้

1. กองทุนเกิดขึ้นได้ พบว่า การจัดตั้งกองทุนครั้งแรกได้มีการจัดตั้งกองทุนก่อนที่จะทำการแยกหมู่บ้านของหมู่ที่ 14 ออกไป ทำให้มีสมาชิกกองทุนที่มาก การจัดตั้งจึงสะดวก เพราะคัดเลือกกรรมการได้มาก หลังจากตั้งกองทุนได้แล้ว ได้มีการแยกหมู่บ้านออกไป ทำให้สมาชิกที่สังกัดอยู่ หมู่ที่ 6 มีจำนวนน้อยลง

2. การจัดการบริหารกองทุน พบว่า หมู่บ้านป่าตะเคียนมีคณะกรรมการบริหารเพียง 9 คน เนื่องจากคณะกรรมการบางส่วนได้ลาออกไป สังกัดหมู่ที่ 14 ซึ่งแยกตัวออกไป ทำให้การบริหารงานและการตัดสินใจไม่คล่องตัวเท่าที่ควร แต่ในปัจจุบันได้เลือกกรรมการเพิ่มขึ้นเป็น 15 คนแล้ว

3. การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง มีการจัดประชุมสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเพื่อพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประมาณวันที่ 5 ของทุกเดือน และมีการส่งตัวแทนของกองทุนไปอบรมเกี่ยวกับการจัดทำระบบบัญชีกองทุน และจัดเวทีชาวบ้านเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น กับหมู่บ้านอื่น ๆ ภายในตำบลวังไทร รวมทั้งการไปศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมกับทางพัฒนาการ อำเภอปากช่อง เกี่ยวกับเรื่อง กฎ ระเบียบ ในการบริหารจัดการกองทุน

4. การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม หมู่บ้านป่าตะเคียน มีการรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มเย็บผ้าเพื่อนำไปจำหน่ายทั้งภายในจังหวัดและต่างจังหวัด และมีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ ซึ่งทุกเดือนสมาชิกของกองทุนจะต้องนำเงินฝากสัปดาห์ละ 1 บาท ให้คณะกรรมการกองทุน เพื่อนำฝากเข้าบัญชีเป็นเงินกองทุน

5. การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชน พบว่าคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียนยังมีการศึกษาที่น้อย จึงยังไม่ค่อยเข้าใจ กฎ ระเบียบของกองทุนเท่าที่ควร โดยเฉพาะในเรื่องการจัดทำระบบบัญชีกองทุน

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

ปัจจัยด้านบวก

สมาชิกกองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียนส่วนใหญ่จะทำการกู้เงินไปลงทุนเกี่ยวกับการเกษตร คือ ทำไร่ ทำสวน และเลี้ยงสัตว์ ซึ่งเป็นอาชีพที่สมาชิกมีความถนัด และทำมานานแล้ว จึงมีประสบการณ์พอสมควร และยังมีการรวมกลุ่มกันทำการเย็บผ้า ซึ่งทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการทำอาชีพหลัก รวมทั้งรัฐบาลได้จัดเงินกองทุนมาให้กู้ไปประกอบอาชีพ ทำให้สมาชิกกองทุนพอที่จะมีทุนไปดำเนินกิจกรรมที่ทำอยู่ได้บ้างพอสมควร

ปัจจัยด้านลบ

การกู้เงินไปทำการเกษตร โดยเฉพาะการทำไร่ และทำสวน เป็นอาชีพที่ต้องพึ่งพาฝนและธรรมชาติ จึงมีความเสี่ยงพอสมควร โดยเฉพาะในปี พ.ศ.2545 ที่ผู้วิจัยได้เข้าไปปฏิบัติงาน มีปริมาณน้ำฝนน้อยมาก ทำให้ผลผลิตไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งจะมีผลต่อการนำเงินกองทุนไปบริหารงานแล้วได้ผลไม่เต็มที่

การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

จากการปฏิบัติงานในกองทุนหมู่บ้านป่าตะเคียน ผู้วิจัยได้เข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งส่งเสริมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพ ที่สมาชิกทำอยู่ คือ อาชีพเกษตร ซึ่งผู้ทำวิจัยได้เรียนจบมาทางด้านนี้ และมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีกองทุนของหมู่บ้าน รวมทั้งประสานงานกับหน่วยราชการในการจัดเวที เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิก

ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย

ความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนหมู่บ้านป่าตะเคียน มีดังนี้

1. ความรัก ความผูกพัน และความเอื้ออาทรซึ่งกันและกันของคนในหมู่บ้าน รวมทั้งการร่วมมือการทำงานกองทุน มีระดับปานกลาง อาจจะเนื่องมาจากการที่ทุกคนมีภาระกิจส่วนตัวที่จะต้องทำมาหากิน ในชีวิตประจำวัน จึงทำให้เวลาที่จะมาร่วมกันทำงานกองทุนมีไม่มากนัก

2. การจัดตั้งกลุ่มกันทำงาน โดยเฉพาะกลุ่มเย็บผ้ามีการรวมกลุ่มกันไปซื้อผ้ามาจากที่อื่น แล้วนำมาแบ่งปันกันไปทำการตัดเย็บ จากนั้นทางกลุ่มมีการรวบรวมผ้าสำเร็จรูปไปส่ง ทำให้การจัดการคล่องตัวพอสมควร

3. การมีผู้นำที่เข้มแข็ง เสียสละและยุติธรรม ทำให้กองทุนหมู่บ้านดำเนินการไปด้วยดี ดังเจตนารมณ์ของรัฐบาลที่จัดสรรเงินทุนให้

ผลกระทบโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ

1. ผลโดยตรง (Immediate Result) เมื่อมีกองทุนหมู่บ้านเกิดขึ้นมา ทำให้ชาวบ้านในหมู่บ้านมีเงินทุนหมุนเวียน เพื่อการประกอบอาชีพตามที่ชาวบ้านถนัด และนำภูมิปัญญาที่มีอยู่มาใช้ อย่างเต็มที่

2. ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) สมาชิกผู้กู้เงินกองทุนนำเงินไปดำเนินโครงการที่ขอู้ ทำให้เกิดสภาพคล่อง มีผลทำให้สามารถปลดเปลื้องหนี้สินที่มีอยู่เดิมได้ พร้อมทั้งสามารถที่จะดำเนินโครงการได้ต่อไป

3. ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งมีผลดีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุน กรณีศึกษาระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน ป่าตะเคียน หมู่ที่ 6 ตำบลวังไทร อำเภอบำก่อง จังหวัดนครราชสีมา

1. การจัดทำเอกสารในการขอกู้เงินกองทุนมีเนื้อหาและขั้นตอนที่มากเกินไป ควรจัดรูปแบบการกู้ให้กระชับรัด และง่ายต่อการเข้าใจของชาวบ้าน

2. ควรจะเพิ่มวงเงินกู้ให้มากกว่า 20,000 บาท เพื่อที่จะทำให้สมาชิกมีเงินเพียงพอในการบริหารกิจการ

ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการกองทุน

1. ควรมีการจัดการ จัดบันทึก ระบบบัญชีกองทุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ง่าย

2. มีการให้ความรู้ด้านบริหารจัดการเพิ่มเติม โดยเฉพาะเรื่อง กฎระเบียบ และขั้นตอนการทำเรื่องขอกู้

3. ควรจะมีที่ทำการกองทุนหมู่บ้าน พร้อมทั้งวัสดุอุปกรณ์ ที่อำนวยความสะดวกในการบริหาร เช่น ตู้เก็บเอกสาร โต๊ะทำงาน ฯลฯ เป็นต้น เพื่อให้การบริหารงานเป็นระบบมากขึ้น

4. ควรจะมีค่าใช้จ่ายให้คณะกรรมการในการจัดการบริหาร ในช่วงเริ่มดำเนินการด้วย เพราะคณะกรรมการต้องใช้เวลาส่วนตัวมาก เช่น ค่าถ่ายเอกสาร , ค่ารถติดต่อกับทางราชการ

ข้อเสนอแนะการนำเงินกู้ไปพัฒนากิจการรวมอาชีพของสมาชิกกองทุน

1. ควรมีการแนะนำส่งเสริมฝึกอาชีพเกี่ยวกับ กิจกรรมที่สมาชิกขอกู้เงินไป เพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการเงินกู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. คณะกรรมการไม่มีอำนาจพอที่จะเข้าไปควบคุมการใช้จ่ายเงินของสมาชิกผู้กู้เนื่องจากมีความผูกพันกับทางด้านสังคม มาช้านาน ทำให้เกิดความเกรงใจกันในระดับหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยเพิ่มเติม

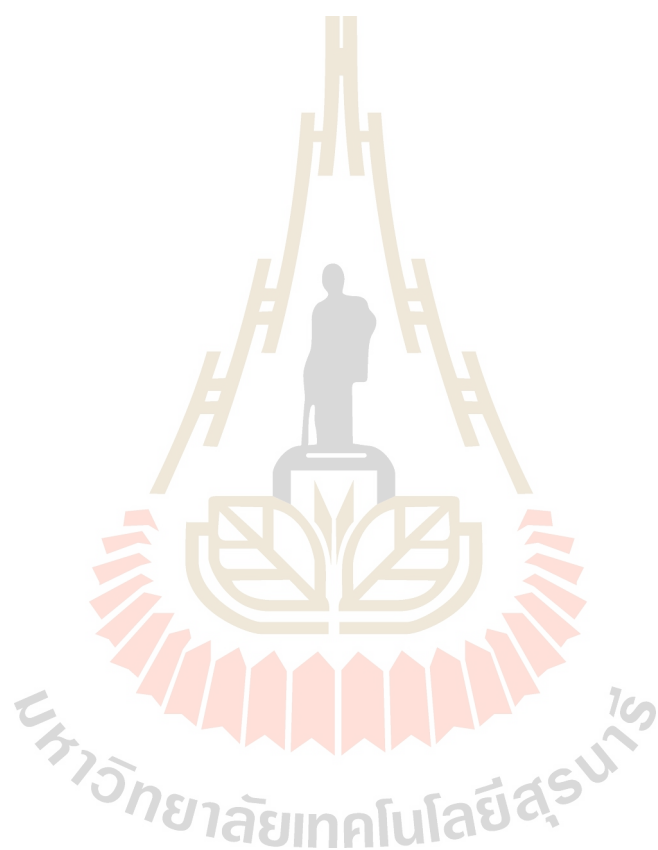
1. ควรมีการศึกษาสภาพพื้นที่ของหมู่บ้านว่าเหมาะสมกับการทำอาชีพอะไร เพื่อให้สมาชิกหมู่บ้านมีศักยภาพการผลิตที่ดีขึ้น

2. ควรมีการจัดหาแหล่งน้ำ และระบบน้ำในการเกษตรที่เหมาะสม ให้กับเกษตรกรอย่างจริงจัง เพื่อแก้ปัญหาเรื่องธรรมชาติที่กำหนดไม่ได้

3. มีการพัฒนาภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีอยู่ โดยจัดตั้งกลุ่มและจัดหาตลาดให้

4. มีการนำผลงานอื่น ๆ มาใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นการลดรายจ่ายในสิ่งที่ควรจะเป็น เช่น หาพืชน้ำมันมาปลูก เพื่อสกัดแล้วนำไปใช้กับเครื่องจักรอุปกรณ์ในการเกษตร การส่งเสริมให้ใช้เตาประหยัดพลังงาน แทนถ่านที่มีราคาแพงขึ้นเรื่อย ๆ

9. มีการนำผลผลิตที่ประชาชนผลิตอยู่แล้วมาแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า ของผลผลิตนั้น ๆ เช่น การนำข้าวโพดและมันสำปะหลังที่มีอยู่ในหมู่บ้านมาแปรรูปเป็นอาหารสัตว์ เพื่อใช้เลี้ยงสัตว์ในท้องถิ่นนั้น ๆ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ,สำนักงานสภาพัฒนาการศึษา.2545.ชุดชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง . ชุดวิชาประเมินเพื่อการพัฒนา. หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ.2545.นครราชสีมา:ห้างหุ้นส่วนจำกัด พิศนทองการพิมพ์ ,2545
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ.สำนักงาน.2544.คู่มือการดำเนินงานสำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ.สำนักงาน.2544.คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. สำนักงาน.2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. สำนักงาน.2544. และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544 ระเบียบ กรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. พ.ศ. และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544. กรุงเทพฯ:บริษัท สหพัฒนาการพิมพ์ จำกัด
- คณิต ไช้มุก. 2545. เอกสารการสอนวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา. นครราชสีมา:มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2545
- พัฒนา กิตติอาษา. 2545. เอกสารการสอนวิชา การวิจัยชุมชน. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. 2545.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. 2545. “คู่มือนักศึกษา”หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ, 2545.
- สำนักงาน. 2545. ปทุมธานี. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9(พ.ศ.2545-2549). สำนักงานจังหวัดปทุมธานี. 2544.
- สัมพันธุ์ เตะอริก. 2545. การบริหารกองทุนด้านบาทให้มีประสิทธิภาพ, มติชน. 1 มกราคม 2545. หน้า 6ปีที่ 21. 9 เมษายน 2545, หน้า 3
-2545. เอกสารประกอบการเรียนวิชาการประเมินเพื่อการพัฒนา เรื่อง”การประเมินผลกระทบของโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการวางแผนระดับจังหวัด”. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. นครราชสีมา. 2545.